

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Lokaal lobbysucces: het effect van de issue context op het lobbysucces van Haagse burgergroepen: Een onderzoek naar de invloed van de issue context op succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag

Kollenveld, Robin

Citation

Kollenveld, R. (2022). *Lokaal lobbysucces: het effect van de issue context op het lobbysucces van Haagse burgergroepen: Een onderzoek naar de invloed van de issue context op succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag.*

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master thesis in the Leiden University Student Repository](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3283657>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Lokaal lobbysucces: het effect van de issue context op het lobbysucces van Haagse burgergroepen

Een onderzoek naar de invloed van de issue context op succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag

Robin Kollenveld

S2011654

Masterscriptie

Management van de publieke sector: public affairs

Maart 2022

Scriptiebegeleider: Arco Timmermans

20.505 woorden

Universiteit
Leiden

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterscriptie *‘Lokaal lobbysucces: het effect van de issue context op het lobbysucces van Haagse burgergroepen’*. In dit onderzoek heb ik geprobeerd het effect van de issue context op het succes van lokale burgergroepen te verklaren.

Tijdens mijn bachelor Bestuurskunde heb ik een interesse ontwikkeld voor alles wat te maken heeft public affairs. Een jaar geleden ben ik dan ook gestart met de master Management van de Publieke Sector met de specialisatie Public Affairs. Met dit onderzoek komt er een einde aan een leerzame periode waarin ik veel kennis over dit onderwerp heb mogen vergaren.

Ik wil mijn begeleider Arco Timmermans bedanken voor alle tips en goede suggesties waarmee hij mij verder heeft geholpen met de voortgang van dit onderzoek. Deze heb ik altijd als zeer bruikbaar mogen ervaren. Ook wil ik hem bedanken voor het begrip dat ik naast het schrijven van dit onderzoek ook andere werkzaamheden had waardoor enige flexibiliteit soms noodzakelijk was. Tot slot wil nog mijn werkgever en collega's bedanken. Ook hier kon ik rekenen op voldoende begrip en was iedereen meer dan behulpzaam.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1. Inleiding	2
1.1 Probleemstelling	2
1.2 Wetenschappelijke- & maatschappelijke relevantie	3
1.3 Opzet onderzoek	3
2. Theoretisch kader	4
2.1 Burgergroepen	4
2.2 Bestaande literatuur over factoren van lobbysucces	8
2.3 Conceptualisatie centrale begrippen	8
2.3.1 Invloed	9
2.3.2 Issue context	10
2.4 Issue context en burgergroepen	12
2.4.1 Verdeeldheid	13
2.4.2 Maatschappelijk belang of eigenbelang	15
2.4.3 Veranderen of status quo	18
2.4.4 Binnenroute of buitenroute	20
2.5 Interactie onderdelen issue context	24
3. Methoden	26
3.1 meervoudige case study	26
3.2 Casusselectie & dataverzameling	27
3.3 Operationalisering variabelen	32
3.3.1 Onafhankelijke variabele: issue context	32
3.3.2 Afhankelijke variabele: succesvol invloed uitoefen door burgergroepen	33
4. Resultaten & analyse	36
4.1 Resultaten	38
4.2 Onderdelen issue context	40
4.2.1 Valence of position issue	40
4.2.2 issue met een maatschappelijk belang of eigenbelang	44
4.2.3 Veranderen of status quo	49
4.2.4 Binnenroute of buitenroute	52
4.3 Effect en interactie onderdelen issue context	56
4.3.1 Invloed onderdelen issue context op elkaar	56
4.3.2 Issue context en soort burgergroep	57
4.3.3 Meeste kans op succesvol invloed uitoefenen	58
4.3.4 Sturen issue context	58
5. Conclusie en aanbevelingen	60
Wetenschappelijke literatuur & andere geraadpleegde bronnen	64
Bijlagen	72
Bijlage 1: Reactie ontvangende kant	72
Bijlage 2: onderdelen issue context	76

Samenvatting

Burgergroepen spelen een steeds belangrijkere rol in de samenleving. Zij weten op steeds meer issues invloed uit te oefenen. Zo ook op lokaal niveau. Dit onderzoek kijkt naar de invloed van de issue context op de mogelijkheid van burgergroepen om succesvol invloed uit te oefenen in de gemeente Den Haag in de raadsperiode 2018-2022. Door te kijken naar acht verschillende casussen is de invloed van de issue context getracht te analyseren. De issue context bestaat uit de mate van verdeeldheid, of er sprake is van een maatschappelijk belang of een eigenbelang, of er sprake is van het proberen te bereiken van verandering of het behouden van de status quo, en tot slot of een issue de binnenroute of buitenroute volgt. Dit onderzoek laat zien dat burgergroepen de meeste kans op succes zullen hebben als er sprake is van een eensgezindheid onder belanghebbenden (valence issue) waarbij het onderwerp wordt gezien als een issue met een maatschappelijk belang en burgergroep de status quo wil behouden. Als zij verandering teweeg willen brengen zullen burgergroepen gebruik moeten maken van een sleutelincident. Tot slot helpt het waarschijnlijk als een issue via de buitenroute loopt, omdat burgergroepen via de buitenroute naast het gebruik van bijvoorbeeld de media toegang kunnen krijgen de tot ontvangende kant. Er zijn echter wel aanwijzingen dat private organisaties een effect kunnen hebben op de issue context die anders werkt dan bij publieke organisaties. Tot slot laten de resultaten zien dat de onderdelen van de issue context waarschijnlijk effect op elkaar hebben en dat onderdelen van de issue context een ander effect hebben op de verschillende type burgergroepen.

1. Inleiding

Als men aan lobbyen denkt, dan zullen velen waarschijnlijk denken aan grote bedrijven of organisaties die hun belangen vertegenwoordigen bij de politiek. Grote en bekende voorbeelden zijn bijvoorbeeld de lobby over de afschaffing van de dividendbelasting door grote bedrijven als Unilever en Shell, of de tabakslobby die tegen hogere accijns pleit (NOS, 2018). Lobbyen gebeurt echter op alle bestuurlijke lagen en ook niet alleen door bedrijven en organisaties. In de laatste jaren is er een trend te zien dat burgers zich steeds meer weten te verenigen in belangengroepen om zo voor hun eigen belang op te komen (Timmermans et al., 2019). Dit gebeurt in alle bestuurlijke lagen en kan gaan over uiteenlopende issues waarmee burgers zich kunnen identificeren. Zo zien we ook dat veel burgergroepen op gemeentelijk niveau actief zijn als het gaat om lokale problematiek. Als er specifiek wordt ingezoomd op de gemeente Den Haag is er ook een grote verscheidenheid aan burgergroepen te zien die lokale issues willen aanpakken.

1.1 Probleemstelling

Er is al veel geschreven over wat kan bijdragen aan het succes van belangengroepen, waarbij ook burgergroepen horen. Daarbij kan worden gedacht aan de invloed van het lobbyen via inside- of outside strategieën of een combinatie daarvan (de Bruycker & Beyers, 2019; Dellmuth & Tallberg, 2017; Dür & Mateo, 2013), of de kenmerken die een specifieke groep heeft waardoor deze een grotere kans heeft op succes (Klüver, 2012). Een onderdeel dat een verklaring kan geven voor het succes of falen van een lobby en wat steeds meer aandacht krijgt in de wetenschappelijke literatuur is de context van een issue waarover wordt gelobbyd, ook wel bekend als de issue context. In dit onderzoek zal er dan ook vanuit de context van een issue worden gekeken naar waarom een burgerlobby succes heeft of waarom het juist heeft gefaald. Daarbij wordt er specifiek gekeken naar burgergroepen in de gemeente Den Haag die lobbyen rondom een lokaal issue in de huidige periode van de Haagse gemeenteraad, die loopt van 22 maart 2018 tot 16 maart 2022. In dit onderzoek wordt dan ook de volgende vraag gesteld:

Hoe verklaren de onderdelen van de issue context het succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag in de raadsperiode 2018-2022?

1.2 Wetenschappelijke- & maatschappelijke relevantie

Dit onderwerp is zowel wetenschappelijk als maatschappelijk relevant. Er zijn nog weinig studies gedaan naar het effect van de issue context als het gaat om de invloed van burgerlobby's op gemeentelijke niveau. Dit is in ieder geval niet grootschalig gedaan. Dit onderzoek kan dus bijdragen aan de kennis over dit onderwerp wat vervolgens kan worden gebruikt in toekomstig onderzoek naar dit onderwerp. Ook kan dit onderzoek meer licht werpen op de verschillende typen burgergroepen en het effect van deze typen. Zo kan het zijn dat bepaalde onderdelen van de issue context een groter effect kunnen hebben op een bepaald type burgergroep. Dit zal moeten blijken uit het onderzoek. Daarnaast is dit onderzoek maatschappelijk relevant, omdat het voor burgergroepen kan dienen als een handvat bij het voeren van hun lobby. Met de uitkomsten van dit onderzoek hebben zij meer inzicht in het effect van de issue context bij hun lobby waardoor ze daarop kunnen inspelen en de kans op een succesvolle lobby kunnen vergroten. Daarnaast is er de laatste tijd ook een opmars te zien van burgergroepen. Dit onderzoek kan misschien inzicht bieden in hoe burgergroepen lobbyen en waar er fouten worden gemaakt. Dit kan voor toekomstige burgerlobby's in hun voordeel worden gebruikt.

1.3 Opzet onderzoek

Dit onderzoek zal verdergaan met een theoretisch kader waarin eerst een overzicht wordt gegeven van de bestaande literatuur over burgergroepen en lobby'successen. Vervolgens worden de centrale variabelen uit het onderzoek behandeld en worden de vier onderdelen van de issue context apart behandeld. In het volgende hoofdstuk worden de methoden behandeld waarin de opzet van het onderzoek aan bod komt en de centrale variabelen worden geoperationaliseerd. Hierna worden er in het volgende hoofdstuk de resultaten behandeld. Deze worden vervolgens geanalyseerd waaruit de relevante bevindingen zullen voortkomen. Tot slot wordt er een conclusie getrokken en wordt er aandacht besteed aan de beperkingen en aanbevelingen die voortkomen uit het onderzoek.

2. Theoretisch kader

In dit theoretisch kader zal eerst worden ingegaan over de bestaande literatuur omtrent burgergroepen. Daarna volgt er een kort overzicht over de bestaande literatuur die ingaat op het succes van burgergroepen in het algemeen. Hierna zal er een conceptualisatie van de centrale begrippen volgen en komen tot slot de onderdelen van de issue context aan bod voor een nadere toelichting per onderdeel. Hieruit zullen hypothesen volgen die tijdens het verdere onderzoek worden getoetst.

2.1 Burgergroepen

Ten eerste is het van belang om het begrip burgergroep te behandelen. Een burgergroep kan heel divers zijn, waardoor het van belang is het begrip goed af te bakenen. Hier zal worden gekeken naar de definitie van burgergroepen. Ook wordt er een beschrijving gegeven van de opkomst van burgergroepen, om zo het fenomeen beter te kunnen begrijpen.

In de wetenschappelijke literatuur is er te zien dat er steeds meer informatie beschikbaar komt over burgergroepen. Er zijn dan ook verschillende definities van burgergroepen in omloop. Een definitie van een burgergroep is dat het *een niet op winst gerichte, door burgers geïnitieerde vrijwillige organisatie is die beleidsmakers proberen te beïnvloeden op bepaalde onderwerpen* (Durrance, 1979). Hierbij is het belangrijkste dat het erom gaat dat burgers betrokken zijn, en dat dit ook op een vrijwillige basis gebeurt. In haar dissertatie geeft Bliss (1996) aan dat burgergroepen ontstaan als meerdere burgers elkaar vinden in een bepaald onderwerp en ze realiseren dat ze een resultaat kunnen bereiken als ze daar gezamenlijk iets aan doen. Burgergroepen zijn dus groepen die bestaan uit verschillende burgers die gezamenlijk inzien dat ze een probleem moeten aanpakken om zo tot een voor hun gewenste situatie te komen.

Voordat er verder wordt gegaan wordt er eerst gekeken naar de geschiedenis van burgergroepen. Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen burgergroepen die echt ontstaan uit burgers zelf, de zogenaamde *grassroots* groepen, en burgergroepen die achter de schermen worden gerund door een andere organisatie, wat ook wel *astroturfing* wordt genoemd. Een grassroots groep kan worden gedefinieerd als een autonome, niet op winst

gerichte groep, die vrijwillig wordt gerund door een aantal vrijwilligers en waarbij het bereik vaak relatief smal en lokaal is (Smith, 2000). Hier is de autonomie van een burgergroep dus van belang. Dit is ook het verschil met een burgergroep waar er kan worden gesproken over astroturfing. Astroturfing kan worden gedefinieerd als *burgergroepen die zich voordoen als een grassroots burgergroep of coalitie die zijn opgericht, gecreëerd en/of worden gefinancierd door bedrijven, brancheverenigingen, politieke belangengroepen of public-relations bedrijven* (Lock & Seele, 2017, p.31). Dit zijn dus burgergroepen die in eerste instantie lijken op een grassroots groep, maar op de achtergrond worden bestuurd en gemanaged door een andere organisatie die zich daarmee wil voordoen als een grassroots groep. Omdat deze studie de invloed van de issue-context wil onderzoeken bij burgergroepen wordt er hier alleen gekeken naar burgergroepen die te identificeren zijn als een grassroots groep. Bij astroturfing is er namelijk nog sprake van een organisatie achter de burgergroep. Als deze ook worden meegenomen en beide organisaties als gelijkwaardige groepen worden gezien kunnen de uitkomsten van dit onderzoek misschien misleidend zijn.

Grassroots groepen worden opgericht met verschillende soorten doelen (van Venetië, 2020). Zo kunnen deze groepen zelf het initiatief nemen door voorstellen te doen of juist bepaalde voorgenomen zaken tegen te houden. Daarnaast kunnen zij ook verantwoording afdwingen door bepaald beleid van organisaties aan de kaak te stellen als dit beleid bijvoorbeeld ongewenst en schadelijk kan zijn. Deze grassroots groepen kunnen vervolgens worden onderverdeeld in vier soorten thema's waarin deze actief zijn (van den Berg & van Venetië, 2014):

- *Not In My Backyard (NIMBY)*. Deze onderwerpen gaan over zaken waarvan burgers willen dat ze niet in hun omgeving worden geplaatst. Die komt dan ook vooral op lokaal niveau voor. Daarbij kan worden gedacht aan het tegenstand bieden tegen de komst van windmolenparken of asielzoekerscentra. De tegenhangers hiervan is dat een burgergroep juist wel iets in zijn of haar directe omgeving wil, waarbij kan worden gedacht aan meer afvalbakken om zwerfafval tegen te gaan.
- *Burgerinitiatieven*. Dit zijn initiatieven die burgers nemen als de overheid zelf in gebreke blijft en een bepaald issue niet aanpakt of juist verkeerd aanpakt. Dit kan een burgergroep doen op verschillende terreinen, zoals ruimtelijk, economisch, ecologisch,

educatief enzovoorts. Het draait hierbij om participatie in het bestuur en de maatschappelijke doe-het-zelfmarkt.

- *Gebruikersactivisme*. Hier zien we de burgers de rol van afnemer van een product aannemen, en invloed willen uitoefenen op dit product. Als zij bijvoorbeeld vinden dat een bepaalde dienst of product van de overheid of bedrijf niet naar behoren functioneert, dan kunnen burgergroepen dit aankaarten en er werk van maken om de fouten in de dienst of het product te herstellen.
- *Cultureel en sociaal activisme*. Deze issues gaan om identiteit, sociale classificaties, burgerrechten, of rechten en persoonlijke integriteit van specifieke maatschappelijke groepen. Een recent voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de beweging van burgers die protesteert tegen de coronamaatregelen, omdat zij vinden dat ze richting het nemen van een coronavaccin worden gedirigeerd, en dat dit in strijd is met hun persoonlijke integriteit. Een ander landelijk voorbeeld is de protestbeweging tegen zwarte Piet.

In deze studie zullen er verschillende burgergroepen worden bestudeerd in de gemeente Den Haag die toebehoren tot een bepaald thema. Daarin zal elk thema aan bod komen om zo te bekijken in hoeverre de issue-context een rol speelt per thema. Elk thema heeft een ander doel. Daarmee valt ook te verwachten dat de issue context per thema een ander effect heeft.

Meerdere studies in de wetenschappelijke literatuur hebben laten zien dat de invloed van burgergroepen met de jaren steeds meer is toegenomen. In de jaren 60 kregen in de Verenigde Staten de eerste burgergroepen al een voet aan de grond (Berry, 1993). Dit waren toen vooral burgergroepen die zich toen al bekommerden om vele verschillende zaken als het milieu, consumenten gerelateerde zaken, armoede en overheidshervormingen. Dit zorgde voor een verschuiving van een gesloten en stabiel beleidsproces naar een beleidsproces waarin wordt gewerkt in issue-netwerken waarin veel meer relevante spelers worden betrokken en waaronder dus ook burgergroepen vallen. Veel studies bevestigen dat burgergroepen meer invloed hebben gekregen op het beleidsproces. Eichenberger (2020) laat zien dat burgergroepen in Zwitserland in de loop der jaren steeds meer toegang krijgen tot beleidsmakers, en dat daarmee hun invloed stijgt. Dit gaat dan weer ten koste van de invloed van economische belangengroepen zoals bedrijven. Ook in de Europese Unie hebben

burgergroepen een relatief gelijke kans op het behalen van een groot of klein lobbysucces in vergelijking tot andere soorten belangengroepen (Mahoney, 2008, p.198-200).

De gestegen mate van toegang van burgergroepen heeft een aantal verklaringen. Ten eerste kan er worden gesteld dat veelal westerse samenlevingen zijn veranderd van een meer gesloten- naar een meer open systeem. Waar vroeger zaken vooral onderling tussen politici en een paar grote spelers die een grote groep vertegenwoordigen werden geregeld krijgen nu steeds meer belangengroepen, waaronder dus ook burgergroepen, toegang tot beleidsmakers (Timmermans et al., 2019, p.315 Weiler et al., 2018). De zogenaamde ijzeren ring die vroeger bestond maakt steeds meer plaats voor pluralisme en individualisme waarbij meer belangengroepen invloed kunnen uitoefenen. Dit is onder andere terug te zien in de teruglopende macht en ledenaantallen van de traditionele organisaties die in deze ijzeren ring zaten, waarbij kan worden gedacht aan vakbonden (Dröge & van Drimmelen, 2019).

Ten tweede stelt de wetenschappelijke literatuur dat politici meer geneigd zijn om de publieke opinie te volgen dan om deze te beïnvloeden (Titley, 2003). Wat de samenleving vindt is dus van belang voor politici. Zij willen ook graag dat burgers het idee hebben dat politici ontvankelijk zijn voor de zorgen van burgers, en dat er naar hen wordt geluisterd (Dröge & van Drimmelen, 2019). Daarbij komen burgergroepen dan ook weer kijken. Deze vertegenwoordigen over het algemeen meer de publieke opinie dan bijvoorbeeld bedrijven (Flöthe & Rasmussen, 2019). Dit valt te verklaren, omdat burgergroepen zich vaak richten op een specifiek issue, waardoor ze op dat issue ook de stem van het publiek goed kunnen vertegenwoordigen.

Ten derde speelt de toenemende toegankelijkheid tot het internet en de steeds prominentere positie die de media in het beleidsproces inneemt een belangrijke rol (Timmermans et al., 2019, p.58-59; Titley, 2002, p.86). Het wordt voor burgergroepen steeds makkelijker om een achterban te vinden via het internet en om hun verhaal kwijt te kunnen op de social media en in de reguliere media. Dit zorgt er echter ook voor dat hun verhaal makkelijker bij beleidsmakers terecht komt, die daar dan vervolgens moeilijker om heen kunnen aangezien veel personen nu kennis hebben kunnen nemen van het issue.

2.2 Bestaande literatuur over factoren van lobbysucces

Zoals in de inleiding beschreven wordt de wetenschappelijke literatuur omtrent public affairs steeds uitgebreider. Daarmee wordt er ook steeds meer duidelijk over welke factoren er bijdragen aan het succes van een lobby en men kan dan ook steeds beter begrijpen hoe belangengroepen er zelf voor kunnen zorgen dat de kans op succesvol invloed uitoefenen groter wordt. Hierbij is er echter vooral gekeken naar de individuele kenmerken van belangengroepen (Klüver, 2011). Zo is er al veel geschreven over de strategieën die passen bij een bepaalde lobby of belangengroep. Hierbij wordt er bijvoorbeeld gekeken naar de keuze voor een inside- of outside lobbystrategie (de Bruyker & Beyers, 2019; Dür & Matteo, 2013). Ook is er al veel onderzoek gedaan naar de invloed van de soort lobbygroep op de uitkomst van een lobby. Zo blijkt bijvoorbeeld dat bepaalde groepen eenvoudiger toegang kunnen krijgen tot bepaalde beleidsarena's, en dat de soort beleidsarena hier ook van invloed op is (Klüver, 2012; Weiler et al., 2012). Daarnaast wordt er ook steeds meer bekend over in hoeverre belangengroepen representatief zijn als het gaat om hun standpunten en wat mensen daarover denken (Flöthe & Rasmussen, 2019; Lowery & Gray 2004). Op dit moment ontbreekt het echter in de literatuur nog aan vooral empirisch onderzoek als het gaat om de invloed van de issue context bij een lobby. Ondanks dat dit een belangrijke rol lijkt te spelen in het uiteindelijke succes of falen van een lobby, is hier nog weinig over bekend. Dit onderzoek zal zich dan ook richten op het meer inzichtelijk maken van de werking van dit concept. Daarmee wordt er geprobeerd om het gat dat nu in de literatuur bestaat op te vullen met een verkenning naar de werking van de issue-context bij lokale lobby's door burgers.

2.3 Conceptualisatie centrale begrippen

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is het van belang om een duidelijke definitie te hebben van de centrale begrippen uit dit onderzoek. Het gaat hierbij om de begrippen invloed en issue context. In dit onderzoek wordt namelijk gekeken naar de invloed van de issue context op succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen. Eerst zal worden gekeken naar het concept invloed, waarna er vervolgens aandacht wordt besteed aan het concept issue context.

2.3.1 Invloed

Nu meer duidelijk is geworden over het concept burgergroepen moet er ook worden gekeken naar het concept invloed. Dit is namelijk hetgeen wat een burgergroep, net als elke andere lobbygroep, probeert te bereiken. Je wil invloed uitoefenen om de gewenste situatie te creëren of juist te behouden, met positief of negatief resultaat als gevolg. Dit kan op verschillende manieren plaatsvinden. Daarbij kan worden gedacht aan informele kanalen via de media of via formele kanalen door direct met beleidsmakers in contact te komen. Het invloed uitoefenen draait dan ook om het krijgen van directe of indirecte toegang tot degenen die ergens een beslissing over moeten nemen (Weiler et al. 2018). Je wilt dus als burgergroep toegang krijgen tot de ontvangende kant, zodat deze uiteindelijk een besluit kan nemen over het issue dat een groep naar voren brengt. In dit onderzoek wordt het uitoefenen van invloed door burgergroepen dan ook deels gedefinieerd door te kijken naar de reactie van de ontvangende kant.

Onder de ontvangende kant kunnen vele verschillende organisaties en domeinen vallen (Timmermans et al. (2019). Hierbij kan worden gedacht aan politici en ambtenaren die deel van het beleidsproces uitmaken, waarbij het handig is om je op deze ontvangende kant te richten als je echt beleid wilt veranderen. Als je als groep je maatschappelijke positie wilt veranderen kunnen ook bedrijven, burgers en ngo's de ontvangende kant zijn. Belangrijk hierbij om te vermelden is dat de rol van een organisatie kan wisselen. Bij de ene lobby kan een organisatie deel uitmaken van de ontvangende kant, terwijl bij de andere lobby er juist sprake van kan zijn dat deze organisatie een ontvangende kant probeert te beïnvloeden (Timmermans et al., 2019, p. 310). Een rol die een organisatie inneemt staat dus niet per definitie vast en kan per issue wisselen.

De ontvangende kant speelt een belangrijke rol in het eventuele succes van een lobby, omdat zij vaak bezitten over beslismacht of deze kan het issue dermate beïnvloeden dat dit uiteindelijk ook leidt tot de gewenste uitkomst (Van den Brug, 2004). Dit houdt in dat deze organisaties veel macht en autoriteit hebben als het gaat om een bepaald issue. Het is dus ten eerste van belang dat een belanggroep de juiste ontvangende kant vindt die beschikt over beslismacht of deze genoeg kan beïnvloeden voor een positief resultaat. Vervolgens is de reactie van deze ontvangende kant van belang. Deze kan ervoor kiezen om mee te gaan met

de lobby en dus open te staan voor de doelen van de lobby. Er kan ook gekozen worden om niets te doen met de wensen die op tafel liggen, of deze zelfs actief tegenwerken (Timmermans et al., 2019, p.320). In dit onderzoek wordt het succesvol invloed uitoefenen gedefinieerd als het krijgen van een positieve reactie van de ontvangende kant en waardoor deze vervolgens meewerkt aan het behalen van de doelen van een burgergroep. Daarbij is het tweede deel van de definitie ook belangrijk. Er is namelijk geen sprake van het uitoefenen van invloed als een burgergroep een positieve reactie ontvangt, maar dat de doelen uiteindelijk toch niet worden behaald. Van belang om te vermelden is dat het hierbij gaat om de definitieve en laatst bekende reactie van de ontvangende kant. Het kan namelijk zo zijn dat de ontvangende kant eerst positief stond tegen de doelen van de burgerlobby, maar dat de ontvangende kant later alsnog is gedraaid. Dit kan ook in de tegengestelde richting gebeuren, waarin een reactie eerst negatief was, maar waarin de uiteindelijke reactie van de ontvangende kant toch positief was.

2.3.2 Issue context

Om het begrip issue context te kunnen definiëren moeten eerst duidelijk zijn wat een issue precies is. Een issue kan worden gezien als een onderwerp of een probleem dat centraal staat en waar men mee bezig is (Cambridge Dictionary, z.d.). Bij een lobby is dat de vertalen naar het onderwerp dat centraal staat in de lobby. Daarbij moet nog wel worden opgemerkt dat issues wel kunnen verschillen van type, wat zelf ook nog zal terugkomen in de verschillende onderdelen waaruit de issue context bestaat. Ten eerste kan een issue worden gezien als een maatschappelijk belang of een eigenbelang. Het verschil tussen een maatschappelijk belang en een eigenbelang is dat een maatschappelijk belang de potentie heeft om gunstig te zijn voor een groot deel van de samenleving of een gemeenschap en daarmee dan ook in het belang van de samenleving is, terwijl een eigenbelang juist vaak veel meer geconcentreerd is of niet in het belang van de samenleving is (Anderson, 2021). Onder het maatschappelijke belang kunnen dus zaken worden geschaard als het veiliger maken van de infrastructuur, omdat dit in potentie goed kan zijn voor de samenleving in zijn geheel. Een veiligere infrastructuur betekent bijvoorbeeld minder ongevallen op de weg. Eigenbelangen zijn bijvoorbeeld zaken als het niet willen van grote windmolens in de wijk, omdat dit bijvoorbeeld het mooie uitzicht dat mensen voorheen hadden verpest en het daarmee de waarde van hun huizen kan doen verminderen. Dit is niet een probleem van de (lokale) samenleving, maar van

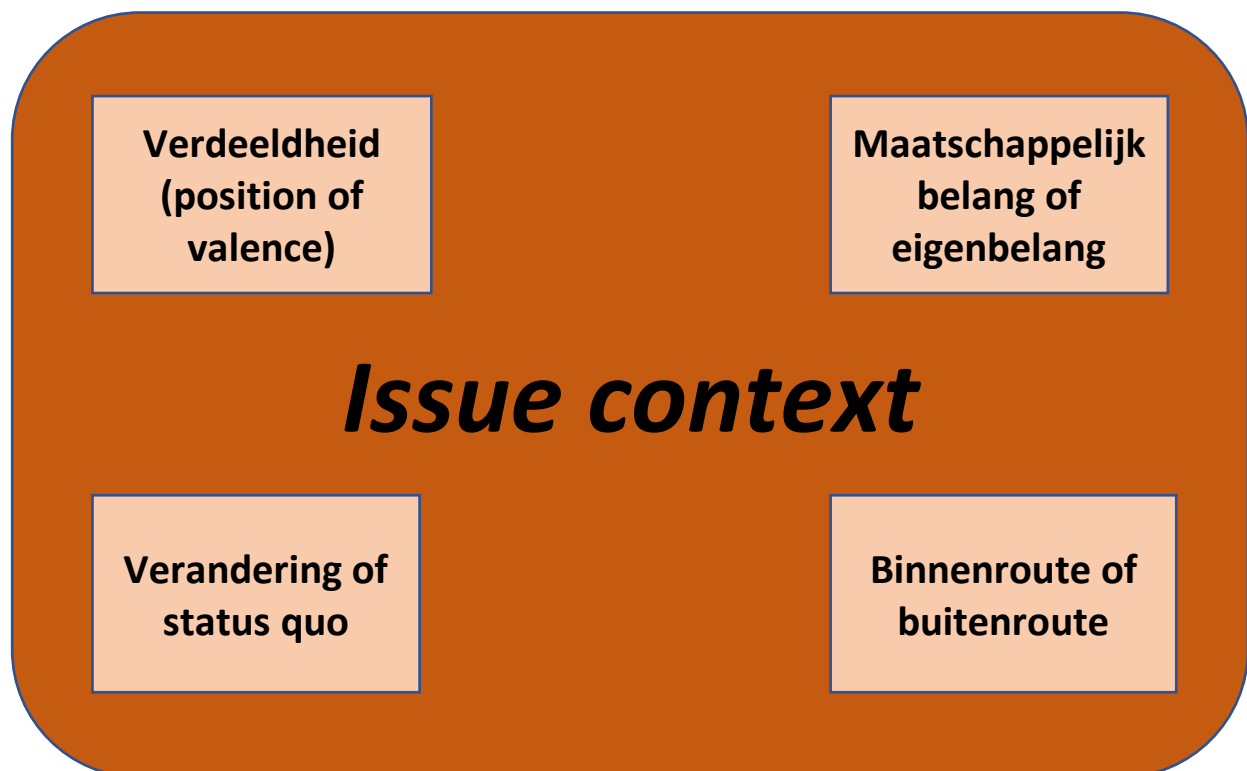
een kleine en specifieke groep mensen. Ten tweede kan een issue smal of breed zijn. Een breed issue is een issue dat veel aspecten bevat en daardoor ook veel algemener is. Daardoor heeft de ook de potentie om invloed te hebben op veel mensen. En smal issue is juist een issue dat heel specifiek van aard is en dus maar om een relatief klein iets gaat, waardoor het ook waarschijnlijk veel minder mensen beïnvloed dan een breed issue. Bij een breed issue zal er ook vaak meer aandacht voor het issue zijn dan bij een smaller issue (Mahoney, 2007). Door deze definitie te vergelijken met een maatschappelijk belang of eigenbelang kan worden verwacht dat brede issues vaker in het maatschappelijk belang zullen zijn en smalle issues vaker in het eigenbelang. Brede issues kunnen echter ook een eigenbelang zijn, en smalle issues kunnen ook een maatschappelijk belang vertegenwoordigen. Een voorbeeld van een relatief smal issue dat toch als maatschappelijk belang kan worden gezien is de casus rond de kinderopvangtoeslagenaffaire. Hier zijn enkele tienduizenden gezinnen getroffen op de vele miljoenen en ook gaat het om een heel specifiek issue. Toch kan dit wel als een maatschappelijk issue gezien worden, omdat dit probleem staat voor iets groters, namelijk dat de overheid te strikt is geweest in het interpreteren van regelgeving, waardoor in potentie vele anderen gezinnen ook getroffen kunnen worden en er een cultuurverandering nodig is om de dienstverlening van de overheid weer op orde te krijgen, zodat niemand in de toekomst hier meer problemen mee kan ervaren.

Als we het over de issue context hebben, dan spreken we van de omgeving waarin belangengroepen met elkaar concurreren om het verkrijgen van invloed (Klüver, 2011). De omgeving kan uiteindelijk de mogelijkheid om invloed uit te oefenen faciliteren of juist bemoeilijken. De issue context is een begrip dat bestaat uit meerdere onderdelen die elkaar kunnen beïnvloeden. Dat maakt het een interessant begrip om te onderzoeken. Er zijn een aantal onderdelen van de issue context die kunnen worden opgemaakt uit de bestaande wetenschappelijke literatuur over lobbyen. Ten eerste is er de mate van verdeeldheid bij een issue, waarbij er sprake kan zijn van een valence- of position issue (Klüver, 2011). Hierbij gaat het erom in hoeverre er andere lobby's actief zijn die iets anders willen bereiken of iets op een andere manier willen dan de doelstelling van een andere lobbygroep. Ten tweede speelt de mate waarin een maatschappelijk belang of eigenbelang kan worden gezien een rol (Andeson, 2021; Mahoney 2007). Ten derde speelt het al dan niet willen bereiken van verandering in het issue een rol. Ten vierde speelt de route die een issue bewandelt mee. Een

issue de binnenroute of buitenroute bewandelen. Dit kan veel invloed hebben op de uiteindelijke beslissing die wordt genomen over een issue.

Deze vier onderdelen vormen samen de issue context. Deze zullen elk invloed hebben op het succes van een de burgerlobby's die in dit onderzoek worden bekeken. De mate waarin elk onderdeel invloed heeft zal waarschijnlijk verschillen. Het is te verwachten dat de soort burgergroep waarnaar wordt gekeken bijvoorbeeld invloed heeft op welk onderdeel misschien dominanter zal zijn dat het andere. Daarnaast is het ook te verwachten dat de verschillende onderdelen van de issue context elkaar kunnen beïnvloeden. Dit zal in het volgende onderdeel verder worden behandeld.

Figuur 1. *Onderdelen issue context*

2.4 Issue context en burgergroepen

De wetenschappelijke literatuur laat zien dat er verschillende contextuele factoren van een issue zijn die een verklaring kunnen geven waarom een belangengroep invloed uit kan oefenen op beleidsmakers, of dat de kans hierop juist klein is. De vier onderdelen die hierboven zijn beschreven en zijn gevisualiseerd in figuur 1 zullen hier verder worden

uitgewerkt waarna er hypothesen worden opgesteld. Ook zal dit worden gekoppeld aan verwachtingen over het effect op de verschillende soorten burgergroepen waar dit mogelijk is.

2.4.1 Verdeeldheid

Het is bij een lobby normaal dat er meerdere partijen actief zijn die belangen hebben bij het issue. Dit belang kan hetzelfde zijn of juist verschillen van andere belangengroepen bij een specifiek issue. Er kunnen dus verschillende kampen zijn bij een issue (Baumgartner et al., 2009). Voor een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen maakt het uit in hoeverre er verdeeldheid bestaat over beleid en er andere lobby's actief zijn die graag een andere uitkomst zien (Klüver, 2011; Salisbury et al., 1987). Het is voor belangengroepen makkelijker om een succesvolle lobby te voeren bij een bepaald issue als nagenoeg iedereen hetzelfde wil bereiken. Bij een sterk verdeeld veld is dit juist lastiger. Aangezien er vele concurrerende zienswijzen aanwezig zullen zijn zullen beleidsmakers ook aandacht hebben voor deze, waardoor de kans op een lobbysucces kleiner wordt. Als er vele spelers in het veld zijn die wat anders willen bereiken kan er gekeken worden naar het effect van het aantal belangengroepen dat lobbyt voor een specifiek issue. Hoe meer belangengroepen er aan een kant van het verhaal staan, hoe groter de kans dat beleidsmakers ook die kant op zullen gaan bij het specifieke issue (Klüver, 2011). Als je als meerdere partijen tegenover een groep staat die uit veel minder belangengroepen staat, heb je dus een grotere kans van slagen.

Onderwerpen waar men het met elkaar over eens is worden ook wel *valence issues* genoemd (van der Brug 2004). Dit zijn onderwerpen waarbij iedereen het over de doelen eens is en dat de onderwerpen ook prioriteit hebben, zoals het hebben van een niet te hoge inflatie en het zorgen voor lagere criminaliteitscijfers. Dat wil echter niet zeggen dat men het eens is over de manier waarop dit doel gehaald dient te worden. Belanghebbenden kunnen het eens zijn over het doel, maar kunnen nog steeds discussie hebben over het pad dat moet worden bewandeld om dat doel te bereiken. Het tegenovergestelde van *valence issues* zijn *position issues*. Bij *position issues* gaat het juist om onderwerpen waarover geen overeenstemming is over de uiteindelijk te behalen doelen of er is geen overeenstemming over het feit dat er snel iets moet gaan gebeuren (Hellwig, 2014). Belangengroepen willen dus andere doelen bereiken bij issues of zaken juist niet aanpakken, waardoor er concurrentie ontstaat tussen bepaalde

belangengroepen. Zoals al eerder aangegeven blijkt dat bij valence issues vanwege de overeenstemming over de doelen de kans op succes groter is. De kans op succes is bij position issues juist kleiner, omdat daar geen overeenstemming is over het behalen doelen waardoor belangengroepen meer concurrentie in zienswijze ervaren. Hierover kan de volgende hypothese worden geformuleerd:

H1: burgergroepen hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen bij valence issues.

In dit onderzoek wordt er bepaald of er sprake is van een valence- of position issue door te kijken naar hoe de verdeling van posities is tussen belanghebbenden aan het einde van de rit of door te kijken naar de huidige fase waarin een lobby zich bevindt. Het kan namelijk zo zijn dat gedurende een lobby op een bepaald issue dit kan veranderen. Issues die eerst als valence konden worden gekwalificeerd kunnen door bepaalde gebeurtenissen veranderen in een position issue. Ook kunnen position issues in de loop der tijd transformeren naar een valence issue. Het is van belang om te kijken naar de positie op het eindstation of van de huidige fase van een lobby, omdat deze uiteindelijk bepaalt wat het effect op het issue zal zijn. Tot slot is het nog van belang om te vermelden dat onder belanghebbenden niet de ontvangende kant wordt geschaard. Zij dienen uiteindelijk een beslissing te maken en worden niet meegenomen in de posities als het gaat om een valence- of position issue.

Kijkend naar de vier soorten burgergroepen kan er een verdeling worden gemaakt waarvan kan worden verondersteld dat deze soorten groepen vooral te maken hebben met valence- of position issues. De verwachting is dat burgerinitiatieven en gebruikersactivisme vooral te maken hebben met valence issues. Bij burgerinitiatieven proberen burgers de overheid te bewegen om iets te doen aan een issue wat zij voorheen nog niet deed (Timmermans et al., 2019). Vaak is er onder een grote groep burgers overeenstemming te vinden over dat dit issue moet worden aangepakt. Ditzelfde geldt voor gebruikersactivisme. Vaak zijn burgers het erover eens dat een bepaalde dienst die wordt geleverd niet naar behoren is. Vele burgers zullen namelijk tegen dezelfde problemen aanlopen, omdat zij hetzelfde proces moeten doorlopen. De verwachting hierbij is dan ook dat er in de meeste gevallen overeenstemming zal zijn over het probleem en wat er veranderd moet worden.

Bij NIMBY-issues en cultureel en sociaal activisme valt te verwachten dat hier meer sprake is van position issues. NIMBY-issues gaan over het fenomeen dat burgers iets niet in hun omgeving willen hebben (Timmermans et al., 2019). Daartegenover zullen vaak andere belangengroepen staan die juist wel profijt hebben van hetgeen dat in die buurt wordt aangepast, omdat zij er dan zelf geen last van zullen krijgen of omdat een bepaalde groep juist in de buurt er juist profijt van heeft. Bij sociaal en cultureel activisme valt ook te verwachten dat dit vaak een position issue zal zijn, omdat dit gaat om zaken die vaak in de persoonlijke levenssfeer- en overtuigingen zitten van burgers. Daarbij valt echter wel te verwachten dat andere burgers of organisaties andere overtuigingen hebben die kunnen botsen. Dit zorgt ervoor dat er weerstand valt te verwachten als het aankomt op dit soort issues.

2.4.2 Maatschappelijk belang of eigenbelang

Het is voor een issue van belang of het gaat om een maatschappelijk belang of om een eigenbelang. Daarbij zijn er voor burgergroepen twee verschillende zaken van belang. Ten eerste speelt de reikwijdte en opvallendheid van een issue mee in de kans op succes van een belangengroep (Mahoney, 2007). Met de reikwijdte en opvallendheid van een issue wordt bedoeld in hoeverre een issue aandacht en belangstelling weet te krijgen onder het publiek, en hoe groot het bereik dan precies is. Hierbij komt het onderscheid tussen een maatschappelijk belang en eigenbelang als eerste om de hoek kijken. Voor een eigenbelang kunnen we stellen dat hoe breder een issue en hoe opvallender deze is, hoe groter de kans is dat het issue ook aandacht zal krijgen van andere belangengroepen (Mahoney, 2007). Het issue staat dan bij meerdere belangenroepen op de agenda, wat er vervolgens toe kan leiden dat het eigenbelang van een belangengroep wordt ondergesneeuwd door de aanwezigheid van andere belangengroepen. Een andere reden voor de grotere kans op de aanwezigheid van meerdere belangengroepen is ook omdat beleidsmakers zich vaker bij brede en opvallende onderwerpen door meerdere belangengroepen laten adviseren (Browne, 1990; Mahoney, 2007). De kans dat iemand met beslismacht maar naar een enkele belangengroep zal luisteren is bij dit soort onderwerpen erg klein. Bij eigenbelangen zullen de belangen namelijk ook in grote mate kunnen verschillen van elkaar. Elke partij heeft namelijk baat bij iets anders. Dit maakt de kans op succes kleiner, aangezien dat kans op eventuele tegenstand hiermee ook groter wordt.

Bij een belangengroep die een maatschappelijk belang nastreeft kan juist worden gesteld dat het goed is als een issue een grotere reikwijdte en opvallendheid heeft. Het verschil tussen een maatschappelijk belang en een eigenbelang is dat een eigenbelang gunstig is voor een enkele of een kleine hoeveelheid partijen, terwijl een maatschappelijk belang juist de potentie heeft om voor een grote groep gunstig te zijn (Anderson, 2021). Bij een maatschappelijk belang is het daarom ook niet slecht om te zorgen voor aandacht voor het issue dat een belangengroep wil aanpakken. Onderzoek laat ook zien dat belangengroepen die zeggen een maatschappelijk belang te vertegenwoordigen juist vaker de aandacht zoeken voor hun issue, omdat bekendheid hen kan helpen met het verwezenlijken van de doelen die zij hebben gesteld (Rasmussen et al., 2013). Meer bekendheid zal waarschijnlijk ervoor zorgen dat het publiek ook meer dit belang zal steunen. Het is namelijk in het belang van iedereen. Daarnaast zal er hier, in tegenstelling tot bij eigenbelangen, ook minder sprake zijn van verschillende belangen die worden nagestreefd. Het maatschappelijke belang is gunstig voor een grote groep of zelfs de hele samenleving. Nagenoeg iedereen heeft er bijvoorbeeld baat bij als een weg veiliger wordt gemaakt of de criminaliteit wordt teruggebracht. Hier hoeft een belangengroep dan dus ook minder rekening te houden met veel weerstand die ook in voldoende mate wordt ondersteund.

Tezamen betekent dit dat een belangengroep minder kans heeft om hun definitie en oplossing van een issue te laten overnemen door beleidsmakers als het gaat om een eigenbelang. Het hoeft hier niet eens te gaan om issues die mensen direct treffen. Als mensen het onderwerp alleen al interessant vinden zal dit waarschijnlijk ook de aandacht trekken van andere belangengroepen die waarschijnlijk een ander belang vertegenwoordigen (Mahoney, 2007). Volgens de literatuur zouden burgergroepen uit dit onderzoek die een eigenbelang nastreven er dus goed aan doen om hun issue zo klein en specifiek als mogelijk te houden. Dit zorgt ervoor dat de kans op succesvol beïnvloeden van een issue groter wordt. Als het om een maatschappelijk belang gaat kan juist worden gesteld dat een grotere reikwijdte en opvallendheid van een issue positief kan zijn voor de kans op succesvol invloed uit kunnen oefenen. Bij een maatschappelijk belang is het goed als je veel mensen achter je krijgt om zo de zaak te versterken. Ook kan er hiervan uit worden gegaan dat er minder weerstand valt te verwachten van andere belangengroepen.

Dan is er nog een tweede aspect waar rekening mee gehouden dient te worden. Dit is dat het voor burgergroepen misschien lastiger kan zijn om weinig aandacht te genereren. Zo is bekend dat burgergroepen minder gemakkelijk directe toegang hebben tot beleidsmakers dan bijvoorbeeld grote bedrijven of professionele lobbyisten (Klüver, 2012; Weiler et al., 2012). Burgergroepen zijn veelal toegewezen op een outside lobbystrategie als zij iets willen doen met een issue. Dat brengt echter ook met zich mee dat een onderwerp vaak meer in de schijnwerpers terecht komt dan wanneer een belangengroep gebruik zou maken van een inside lobbystrategie. Deze kan namelijk buiten het zicht van het publiek en eventuele andere belangengroepen worden uitgevoerd. Er kan natuurlijk nog wel verschil zitten in de hoeveelheid aandacht die een burgergroep genereert. Dat maakt het echter wel dat het voor burgergroepen lastiger zal zijn om succesvol invloed uit te kunnen oefenen bij een eigenbelang. Hier zou je dan juist de hoeveelheid aandacht willen beperken. Vanwege de kenmerken van een burgergroep is dat echter lastig.

Uit bovenstaande volgt de verwachting dat burgergroepen meer kans hebben op succesvol invloed uitoefenen als het gaat om een maatschappelijk belang. De vraag is dan echter wel in hoeverre iets kan worden gezien als een maatschappelijk belang of eigenbelang. Dit kan een lastig onderscheid zijn waar grenzen niet altijd duidelijk zijn. Twee issues kunnen bijvoorbeeld op elkaar lijken, maar toch kan er over het ene issue worden gezegd dat het hier om een maatschappelijk belang gaat, terwijl het andere soortgelijke issue als een eigenbelang wordt gezien. Hierbij komt het framen van een issue kijken. Framing kan worden gezien als het extra benadrukken van sommige aspecten van een waargenomen realiteit en deze meer in het oog springend te maken om zo een bepaalde probleemdefinitie, causale interpretatie en/of beleidsaanbeveling voor een issue te promoten (Ihlen et al., 2018, p. 110). Je zorgt er dus voor dat een issue op een bepaalde manier geïnterpreteerd wordt die voordelig kan zijn voor het kant van degene die het issue framed. Frames gaan vooral de reikwijdte van een issue, wie er verantwoordelijk is, wie er wordt geraakt door een issue en welke waarden er relevant zijn (Pan & Kosicki, 2001). Als dit goed wordt gedaan kan dit voordelig zijn voor een lobby. Het is dan wel de vraag hoe je een issue goed framed. Er moet namelijk zo worden geframed dat men ervan overtuigd raakt dat het hier gaat om een maatschappelijk belang bij het issue. Hier is in het verleden al veel onderzoek naar gedaan. Deze onderzoeken bevestigen ook dat een lobby meer kans heeft op succes als zij hun issue zo framen dat hun oplossing in het

maatschappelijke belang is (Ihlen et al, 2018, p. 107). Dit geeft hun namelijk legitimiteit. Belangengroepen die hun lobby voeren vanuit een eigenbelang zullen vaker op weerstand stuiten en minder succesvol zijn. Zoals eerder genoemd valt deze weerstand bij het lobbyen vanuit een eigenbelang te verklaren doordat minder mensen waarschijnlijk datzelfde private belang hebben en er daarom dus ook meer tegengestelde belangen zijn. Als een oplossing voor een issue zo wordt geframed dat het in het maatschappelijke belang is valt deze weerstand veel minder te verwachten. De oplossing zou namelijk voordelig zijn voor nagenoeg iedereen. Dat hoeft niet zo te zijn, als het maar in ieder geval daarop lijkt. Als alle zaken uit deze paragraaf meegenomen worden kan worden geconcludeerd dat burgergroepen het beste ervoor kunnen zorgen dat hun issue wordt gezien als een maatschappelijk belang. Hieruit kan de volgende hypothese worden geformuleerd:

H2: Burgergroepen hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen als een issue wordt gezien als een maatschappelijk belang dan bij issues die worden gezien als een eigenbelang.

Bij alle soorten burgergroepen kan worden verwacht dat bij issues die als een maatschappelijk belang worden gezien de kans op succesvol invloed uitoefenen groter is. Er kan van tevoren echter nog niet worden gezegd bij welke soort burgergroep de invloed van een frame groter is. Dit zal moeten blijken uit de analyse van de resultaten.

Daarnaast kan het misschien juist ook goed zijn om bij een valence issue te zorgen voor meer aandacht. Dit zijn namelijk issues waar iedereen het over het doel eens is. Het effect kan zijn dat er een coalitie van gelijkgezinden ontstaat, wat vervolgens weer de positie van een lobby versterkt (Mahoney, 2007). Dit zal moeten blijken uit de analyse van de bevindingen.

2.4.3 Veranderen of status quo

Verder speelt het al dan niet willen bereiken van verandering of juist het behouden van de huidige situatie een rol in de issue context. Dit heeft te maken met de status quo-bias (Geng, 2016). De status quo-bias houdt in dat beleidsmakers vaak liever blijven hangen in de huidige situatie. Daarmee wordt het lastiger om verandering teweeg te brengen. Dat men liever blijft hangen in de status quo kan verschillende redenen hebben. Het behouden van de status quo

kan ten eerste worden beredeneerd vanuit de *loss-aversion* theorie (Tversky & Kahneman, 1991). Deze theorie gaat ervan uit dat de status quo moet worden gezien als een soort referentiepunt en dat verliezen, gezien vanaf dit referentiepunt, een grotere impact heeft op eventuele winst ten opzichte van het referentiepunt. Personen zijn dus eerder bang voor verliezen die zich kunnen voordoen dan de potentiële winst die zij kunnen behalen, waardoor zij ervoor kiezen om op het huidige punt te blijven. Ten tweede benoemt Schweitzer (1994) dat mensen een voorkeur hebben voor niets doen als dit een mogelijkheid is. Bij het behouden van de status quo doet men vaker niets, waardoor hiervoor wordt gekozen. Ook vinden personen het vaak lastig om de juiste keuze te maken (Dean, 2008). Dit komt vooral voor wanneer meerdere opties op tafel liggen. Er wordt dan vaak gekozen om de bestaande situatie te behouden om zo foute keuzes te voorkomen. Tot slot biedt de theorie over *padafhankelijkheid* nog een verklaring voor het behouden van de status quo. Bij *padafhankelijkheid* draait het erom dat organisaties een bepaalde weg zijn ingeslagen, en daar vervolgens ook niet meer van wijken (Djelic & Quack, 2007). Voorgaande besluiten spelen dus een grote rol, en hier wordt maar weinig van afgeweken. De verwachting die uit deze theorieën kan worden opgemaakt is dan ook dat belangengroepen die inzetten op verandering een kleinere kans hebben op een succesvolle lobby dan belangengroepen die de status quo willen handhaven. Hieruit volgt de volgende hypothese:

H3: burgergroepen hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen als zij de status quo willen behouden.

Er kan dus worden verwacht dat een burgerlobby meer kans heeft op succes als zij voor het behouden van de status quo zijn. Toch zijn er ook situaties waarin valt te verwachten dat burgerlobby's die een verandering willen bewerkstelligen ook succesvol zijn. Dit kan worden uitgelegd met behulp van het stromenmodel van Kingdon (2014). Dit model laat drie verschillende stromen zien, namelijk een stroming met problemen, een stroming met oplossingen en een stroming met politieke beslissers. Deze kunnen lang van elkaar gescheiden blijven, maar ook opeens bij elkaar komen. Dit is de zogenaamde *window of opportunity*. Als dit gebeurt koppelen beleidsmakers een probleem en oplossing aan elkaar. Deze oplossing kan worden gebracht door een belangengroep. Daarmee kan de status quo worden doorbroken. Er is vaak een sleutelincident of -gebeurtenis nodig om de verschillende stromen

bij elkaar te brengen. Daarbij kan worden gedacht aan een acuut groot probleem, maar ook een verandering in personen met beslisbevoegdheid bij verkiezingen. Sleutelincidenten zetten een issue dus abrupt op de kaart, en belangengroepen kunnen dan hun gewenste oplossing voordragen (Birkland, 1998). Hiermee kan de status quo worden doorbroken. Hieruit kan de volgende hypothese worden geformuleerd:

H4: burgergroepen die willen afwijken van de status quo kunnen bij een sleutelincident- of gebeurtenis succesvol invloed uitoefenen.

Als er wordt gekeken naar de soort burgergroep, dan valt er te verwachten dat NIMBY-groepen vaker de status quo willen behouden. Dit wordt verwacht, omdat zij vaak tegen iets agenderen dat in hun buurt op de agenda staat wat verandert gaat worden. Zij zullen dus naar verwachting relatief succesvol moeten zijn in het invloed uitoefenen. Van de andere soorten burgergroepen kan niet een verwachting worden uitgesproken dat zij meer voor- of tegen de status quo zullen zijn. Issues bij deze groepen kunnen zowel gaan over het veranderen of juist het behouden van de huidige situatie.

2.4.4 Binnenroute of buitenroute

Ook de route die een issue volgt kan invloed hebben op de kans van succesvol invloed uitoefenen door een burgergroep. Hierbij kan er een onderscheid gemaakt worden tussen de binnen- en buitenroute. Als een issue via de binnenroute loopt wordt het issue behandeld op plekken waar personen of organisaties zitten die daadwerkelijke besluiten nemen over een issue. Dit zullen dus vooral de formele plekken zijn waar de weergave van problemen en oplossingen plaatsvindt (Baumgartner & Jones, 1993, p.32). Dit zijn dus locaties waar beleid zijn oorsprong vindt, steun krijgen en worden omgezet tot bindende beslissingen (Timmermans & Scholten, 2006, p. 1105). Hieronder vallen bijvoorbeeld het parlement en de uitvoerende macht zoals de regering of het College van B&W. Dan is er ook nog de buitenroute die een issue kan doorlopen. Hierbij komt het issue op de agenda bij instanties die geen officiële bevoegdheid hebben om een beslissing te maken. Ze kunnen echter wel een issue dermate beïnvloeden dat er daardoor indirect alsnog invloed uitgeoefend kan worden. Als een issue via de buitenroute loopt dan kan deze bijvoorbeeld in de media en social media worden opgepakt. Dit kan er vervolgens voor zorgen dat daadwerkelijke personen of

organisaties met beslisbevoegdheid uiteindelijk ook met het issue bekend raken en hier dus ook iets mee zullen doen. Het is geen gegeven hoe een issue zal lopen. Dit kan worden beïnvloed door tactiek van burgergroepen waarmee zij deels aan kunnen sturen op de binnenroute of buitenroute. Dit zal echter niet altijd mogelijk zijn. Soms kunnen burgergroepen weinig invloed uitoefenen op de route die een issue bewandelt. Het kan zijn dat de binnenroute simpelweg niet bereikbaar is voor burgergroepen, omdat zij de connecties hiervoor missen. Ook kan een issue groots worden opgepakt door de media, waardoor een issue vanzelf in de buitenroute terecht komt.

Zoals al eerder besproken in dit onderzoek hebben bepaalde groepen makkelijker directe toegang tot personen of organisaties met beslisbevoegdheid dan anderen. Het is dan dus ook van belang dat een belangengroep ervoor zorgt dat de behandeling van een issue ook plaatsvindt via een route die deze belangengroep goedgezind is. Elke route leidt namelijk tot een arena die zijn eigen *decisional bias* heeft (Baumgartner & Jones, 1991, p. 1047). Dit houdt in dat de behandeling in elke arena wat anders zal verlopen, omdat er in elke arena andere procedures gelden en andere actoren beter toegang hebben. Als een belangengroep geen of een slechte toegang heeft tot de arena zal deze ook geen invloed kunnen uitoefenen. Als een belangengroep wel toegang heeft tot een arena is deze erbij gebaat om het issue in deze besluitvormingsarena te houden. Een issue kan namelijk verplaatsen naar een andere arena waar een belangengroep juist weer minder invloed uit kan oefenen en andere belangengroepen op de voorgrond komen (Baumgartner & Jones, 1991, p. 1047). Zo kunnen winnaars veranderen in verliezers en andersom. Dit kan een belangengroep bereiken door gebruik te maken van *issue-expansie* (Schattschneider, 1960). Bij issue-expansie gaat het erom dat verliezende belangengroepen partijen proberen te betrekken die voorheen nog niet betrokken waren bij het issue. Daarmee kunnen zij hun verliezende positie omvormen tot een winnende, omdat steeds meer partijen betrokken worden die aan hun kant staan. Dat kan er uiteindelijk voor zorgen dat de arena van een issue verschuift naar een arena die de belangengroep wel goedgezind is. Baumgartner en Jones (1991) benoemen dat issue expansie ook kan plaatsvinden door buitenstaanders die zelf een gebrek aan informatie en geloofwaardigheid hebben om de bestaande besluitvormingsarena aan te vallen. Zij kunnen een alliantie vormen met de verliezers om zo toch nog te kunnen bewerkstelligen dat een issue wordt verplaatst naar een andere besluitvormingsarena. Over beide situaties kan

worden gezegd dat deze toepasbaar zijn op burgergroepen. Bij sommige issues zullen zij deelnemen als partij, en bij andere issues zullen zij meer de rol van buitenstaander op zich opnemen.

Uit de bestaande literatuur kan worden opgemaakt via welke routes te verwachten valt dat burgergroepen de meeste kans hebben op succesvol invloed uitoefenen. Bij de meeste formelere arena's hebben burgergroepen een achterstand ten opzichte van andere, meer professionele belangengroepen (Klüver, 2012; Weiler et al., 2012). Daarbij gaat het specifiek over toegang tot de politiek en de uitvoerende macht. Dit kan dan ook worden gezien als de binnenroute die een issue kan doorlopen. Het is dus zaak dat burgergroepen ervoor proberen te zorgen dat een issue niet via de binnenroute loopt. De literatuur laat namelijk ook zien dat burgergroepen wel relatief goed toegang hebben tot de informele arena's waarin een issue behandeld kan worden, zoals de media en social media. Daarom moeten burgergroepen ervoor zorgen dat een issue ook breed wordt uitgemeten in deze informele arena's (Beyers, 2004; Binderkrantz & Pedersen, 2017, p.76). Op deze manier gaat het issue dan ook via de buitenroute. Het is bij alle issues te verwachten dat deze ook langs een formele arena zullen gaan, omdat er ergens een bindende beslissing gemaakt zal moeten worden over het issue. Er wordt dus gesproken van de buitenroute als blijkt dat deze een impact heeft gehad op het issue of dat deze een belangrijke rol speelt in het verloop. Het is doel van burgergroepen zal dan ook moeten zijn dat een issue via de buitenroute uiteindelijk bij personen of organisaties met beslisbevoegdheid op hun bordje komt. Als dit in eerste instantie niet lukt moeten zij proberen om met behulp van issue expansie deze informele arena's te gebruiken. Hieruit volgt de volgende hypothese:

H5: burgergroepen hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen als een issue vanwege eigen keuze of gebrek aan alternatief via de buitenroute zal lopen.

Ook hier kan niet van tevoren een verwachting worden opgesteld voor verschillen tussen specifieke soorten burgergroepen. De verwachting hier is dat voor alle burgergroepen geldt dat zij meer succes hebben als een issue wordt behandeld via de buitenroute. Dit valt te verwachten, omdat alle soorten burgergroepen lastig toegang zullen krijgen tot de politiek en/of de uitvoerende macht en daarmee de binnenroute.

Klüver & Mahoney (2015) laten zien dat de juiste framing ook een grote invloed kan hebben op de route en daarmee de belangengroepen die de meeste kans hebben op het uitoefenen van invloed. Met een ander frame zullen andere belangengroepen opkomen die dit frame in hun voordeel kunnen gebruiken. Er is hier te zien dat burgergroepen met het veranderen van het geldende frame ook de arena kunnen veranderen. Dit is natuurlijk alleen nodig als het huidige frame of de huidige arena niet in het voordeel zijn van een burgergroep. Het laat in ieder geval zien dat delen van de issue context ook met elkaar interacteren. Hierover wordt nu meer op ingegaan.

Tabel 1. *Verwachtingen onderdelen issue context*

Issue context	Verwachtingen voor burgergroepen
Verdeeldheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Burgergroepen die te maken valence issues zullen een grotere kans hebben op succesvol invloed uitoefenen dan burgergroepen die te maken hebben met position issues. ▪ Bij burgerinitiatieven en gebruikersactivisme zullen meer valence issues te verwachten zijn, omdat hier vaak overeenstemming over valt te verwachten. Bij NIMBY-groepen en cultureel en sociaal activisme zullen meer position issues te verwachten zijn vanwege het gebrek aan overeenstemming.
Maatschappelijk belang of eigenbelang	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Burgergroepen hebben meer kans op succesvol invloed uitoefenen bij een issue dat wordt gezien als een maatschappelijk belang dan bij een issue dat wordt gezien als een eigenbelang, omdat burgergroepen meestal genoodzaakt zijn om aandacht voor hun issue te zoeken.

Veranderen of status quo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Burgergroepen die voor het behouden van de status quo zijn, zullen meer kans hebben op succesvol invloed uitoefenen dan burgergroepen die een verandering willen in de status-quo. ▪ Een sleutelincident kan er echter voor zorgen dat de status quo alsnog kan worden doorbroken. Met een sleutelincident hebben burgergroepen dus alsnog kans om succesvol invloed te hebben en de status quo te doorbreken.
Binnenroute of buitenroute	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Burgergroepen hebben meer kans op succesvol invloed uitoefenen als een issue loopt via de buitenroute dan als een issue loopt via de binnenroute.
Grootste kan op succesvol invloed uitoefenen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valence issue ▪ Maatschappelijk belang ▪ Behouden van status quo of profiteren van een sleutelincident ▪ Issue bewandelt de buitenroute

2.5 Interactie onderdelen issue context

Zoals hierboven beschreven valt er te verwachten dat onderdelen van de issue context met elkaar interacteren. Of een issue als een maatschappelijk belang of een eigenbelang wordt gezien kan van invloed zijn op de uiteindelijke route die een issue wordt bewandeld. Ook is al duidelijk geworden dat het correct framen van een issue ervoor kan zorgen dat burgergroepen de mogelijkheid krijgen om de publiciteit te zoeken. Met een publiek frame kan een grotere reikwijdte en opvallendheid goed uitpakken. Ook kunnen uit andere verwachtingen interacties tussen verschillende onderdelen van de issue context worden opgemaakt. Zo lijkt de reikwijdte en opvallendheid van een eigenbelang ook invloed te hebben op de mate van

verdeeldheid dat er bestaat over de oplossing van een issue met een eigenbelang. Hoe opvallender een issue met een eigenbelang, hoe meer belangengroepen zich zullen melden en daarmee wordt de kans op meer verdeeldheid ook groter. Als het echter om een issue gaat met een maatschappelijk belang, dan zal de mate van verdeeldheid waarschijnlijk minder een rol spelen, aangezien die verdeeldheid minder valt te verwachten bij een publiek issue. Dan zal de reikwijdte en opvallendheid van een issue dus weer geen invloed hebben op de mate van verdeeldheid. Ook valt er te verwachten dat een sleutelgebeurtenis- of incident effect kan hebben op de mate van verdeeldheid en op het frame wat van toepassing is. Een sleutelincident of gebeurtenis kan er namelijk voor zorgen dat verdeeldheid verdwijnt en men eensgezind achter een oplossing gaat staan. Ook kan daarmee het frame veranderen, waar vervolgens ook weer de route mee kan veranderen.

Het is dus duidelijk dat er enige mate van interactie valt te verwachten tussen de verschillende onderdelen van de issue context. Deze zullen elkaar beïnvloeden. Er is echter te weinig onderzoek gedaan naar hoe deze interactie precies in zijn werk zal gaan. Er valt nu niet te zeggen wanneer een onderdeel van de issue context een ander zal beïnvloeden wanneer er juist weer een andere interactie sterker zal optreden en wat het effect van de soort burgergroep kan zijn. Dit zal moeten blijken uit de analyse van de resultaten.

3. Methoden

Nu er hypothesen zijn geformuleerd moeten deze worden onderzocht. In deze studie worden deze verwachtingen aan de hand van een kwalitatief vergelijkend onderzoek getoetst. Hierbij wordt er gekeken naar verschillende lobby's van burgergroepen. Dit wordt met de meervoudige case study methode gedaan. Er wordt eerst op deze methode ingegaan, waarna de verschillende casussen worden benoemd. Hierna worden de variabelen uit dit onderzoek geconceptualiseerd en geoperationaliseerd om zo duidelijk te krijgen wat er precies wordt onderzocht.

3.1 meervoudige case study

Om te onderzoeken of de genoemde veronderstellingen uit de theorie kloppen, en welke het meeste effect te lijken hebben wordt er gebruik gemaakt van verschillende casestudies van burgergroepen waarin er wordt gekeken waarvoor zij hebben gelobbyd, of zij hun doel hebben bereikt, en wat de context was van het issue waarvoor zij lobbyden. Daarbij zal ook worden gekeken wat het sterkst van invloed lijkt te zijn geweest op de specifieke casus. In dit onderzoek wordt dit onderzocht aan de hand van verschillende casussen. Hiervoor is gekozen om zo de resultaten meer te kunnen generaliseren. Bij een enkelvoudige case study is dit lastiger om te doen (Baxter & Jack, 2015). Zo kan je bij een enkelvoudige case study niet beoordelen in hoeverre de specifieke context van deze casus van invloed is op de resultaten. Dit kan wel bij een meervoudige case study. Een enkelvoudige case study zou bijvoorbeeld meer geschikt zijn als je iets wil kunnen zeggen over een specifieke groep. Hier wordt er echter niet naar een specifieke groep gekeken, maar naar een concept waarvan er wordt gekeken wat de invloed is op het succes van verschillende burgerlobby's. Omdat er over dit onderwerp nog niet heel veel bekend is en de issue context uit verschillende onderdelen bestaat waarbij de onderdelen van de issue context in verschillende mate van sterkte kunnen terugkomen bij verschillende casussen wordt er voor dit onderzoek gekozen voor een meervoudige case study. Bij een meervoudige case study kan je op zoek gaan naar gelijkenissen en verschillen tussen de verschillende casussen die worden onderzocht (Gustafsson, 2017). Verschillen kan je dan met voorspelbare redenen aantonen (Yin, 2009).

Het gebruik maken van een meervoudige case study heeft enkele voordelen. Zo kan er ten eerste worden gesteld dat bewijzen die worden vergaard vaak sterk en betrouwbaar zijn, omdat dit wordt vergaard met behulp van meerdere casussen waardoor de kans op toeval sterk wordt verminderd (Baxter & Jack, 2008). Daarnaast creëren meervoudige casestudies ook sterkere theorie (Gustafsson, 2017). De veronderstellingen vanuit de theorie worden namelijk ondersteund door meervoudig empirisch bewijs dat is verzameld.

Ook zijn er enkele nadelen aan het gebruik van een meervoudige casestudy. Zo kan het uitvoeren van een meervoudige casestudy tijdrovend zijn (Gustafsson, 2017). Er moet namelijk van elke casus voldoende informatie worden verzameld. Daar moet bij het uitvoeren van dit onderzoek dan ook rekening mee worden gehouden. Hierdoor is er gekozen om niet naar te veel casussen te kijken, maar wel naar voldoende om de resultaten te kunnen generaliseren. Daarnaast moet ook worden opgemerkt dat er sowieso minder diep in een casus kan worden gedoken dan wanneer er met een enkelvoudige casestudy wordt gewerkt. Dit heeft ook met tijd te maken. Resultaten bij een meervoudige casestudy zullen dus wel beter te generaliseren zijn, maar zullen wel minder gedetailleerd zijn in vergelijking tot een single casestudy. Het is dus van belang dat er wel voldoende data wordt verzameld over de verschillende casussen om ten minste de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden.

3.2 Casusselectie & dataverzameling

Om het onderzoek uit te kunnen voeren moeten er eerst verschillende casussen worden geselecteerd en de data worden verzameld. Bij de casusselectie wordt er ten eerste gekeken of er sprake is van een burgergroep uit Den Haag of uit gemeenten die horen bij de Gemeente Den Haag. Vervolgens moet er sprake zijn van een grassrootsgroep, en niet van een burgergroep waar sprake is van astroturfing. Burgergroepen mogen dus niet ondersteund worden door bijvoorbeeld bedrijven op de achtergrond. Vervolgens wordt er gekeken of er voldoende data beschikbaar is over de verschillende casussen die worden gekozen. Bij de selectie wordt ook rekening gehouden met de verschillende soorten burgergroepen die er zijn. Elke soort burgergroep dient in dit onderzoek terug te komen, om zo ook wat over elke soort burgergroep te kunnen zeggen. Per soort burgergroep worden er dan ook 2 casussen uitgekozen waarin een specifieke soort burgergroep voorkomt. De gekozen casussen zijn terug te vinden in de onderstaande tabel.

Tabel 2. Gekozen casussen voor het onderzoek

Casus	Burgergroep	Omschrijving casus
NIMBY		
Bomenkap aan Mient	Eerlijk Plan Mient	De gemeente Den Haag kwam met een plan waarin er 70 extra parkeerplekken zouden komen in de Vruchtenbuurt aan het Mient. Dit wil men onder andere doen om de parkeerdruk te verminderen die op sommige plaatsen erg hoog is. Ook wou de gemeente het riool onderhouden. Dit betekende echter dat bomen plaats moeten maken voor nieuwe parkeerplekken. Er zou extra groen worden geplaatst te compensatie. Bewoners geven echter aan dat dit niet klopt en komen in verzet tegen het plan van de gemeente.
Windmolen A4	Bewonersgroep Windturbine Vlietzone	In 2016 is er vlak bij het Prins Clausplein een windmolen geplaatst die in 2017 in werking is getreden. Dit gebied was in 2003 al aangewezen door de provincie als een mogelijke plek voor windmolens. Het plaatsen van windmolens past in het beleid om de energievraag te verduurzamen, waardoor men minder afhankelijk wordt van fossiele energie. Buurtbewoners zijn echter boos over de plaatsing van deze windmolen, omdat deze op meerdere manieren voor overlast zou zorgen. Zij willen dan ook dat de windmolen weer verdwijnt.
Burgerinitiatieven		
Zwembad in Laak	Bewoners Molenwijk	Bewoners van de Molenwijk in het stadsdeel Laak willen graag een zwembad. Er is in de buurt

		<p>geen zwembad, terwijl hier wel behoefte aan is. Het feit dat er hier nog geen zwembad is valt te verklaren doordat het stadsdeel volgens de gemeente te weinig inwoners had voor een eigen zwembad in de buurt. In de toekomst gaan er echter meer inwoners in de buurt komen, omdat er veel wordt gebouwd in de omgeving. Andere zwembaden zijn volgens bewoners echter te ver weg. Zij zien het als essentieel dat kinderen goed leren zwemmen en dat er over het algemeen meer wordt beweegt in de buurt. Iets dat te weinig wordt gedaan. Ze starten dan ook een initiatief om een voedselbank om te bouwen tot een zwembad.</p>
<p>Voorrang huisvesting Rivierenbuurt</p>	<p>Buurtbewoners</p>	<p>In de wijk Rivierenbuurt zijn er te weinig betaalbare woningen, waardoor bijvoorbeeld volwassen geworden kinderen niet kunnen doorstromen naar een woning in hun eigen buurt. Dit valt te verklaren doordat er ten eerste sprake is van een landelijk tekort aan woningen. Dat is ook te merken in deze wijk. Daarnaast wordt er wel gebouwd in deze wijk, maar dit zijn vooral huizen die de inwoners van de Rivierenbuurt zelf niet kunnen betalen. Zij zijn vooral afhankelijk van het goedkopere segment. Hier zullen dus vooral mensen van buitenaf in aanmerking voor komen die een duurder huis wel kunnen betalen. Daarom wordt er een burgerinitiatief opgestart die de gemeente vraagt om voorrang voor mensen uit de</p>

		Rivierenbuurt op een huurwoning mogelijk te maken.
Gebruikersactivisme		
Sluiting HMC Bronovo	Houd Bronovo Open	In 2019 wordt bekendgemaakt dat het HMC Bronovo uiterlijk in 2024 wordt gesloten. In de tussentijd wordt de zorg steeds meer afgebouwd. Het HMC bestaat uit drie locaties, maar deze allemaal openhouden is te duur en gaat volgens het HMC ten koste van de kwaliteit van de zorg. Er is een ontwikkeling gaande in de ziekenhuizen waarin patiënten minder snel naar het ziekenhuis komen en behandelingen vaak binnen een dag kunnen worden uitgevoerd. Ziekenhuizen komen daardoor ook deels leeg te staan en hebben er meer aan om zorg te concentreren op een locatie. Hierdoor zal de kwaliteit van de zorg toenemen. Daarom wordt het Bronovo gesloten. Een groep burgers verzet zich hier echter tegen. Zij zijn bang dat de kwaliteit van zorg hierdoor juist slechter wordt.
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Bewoners & ondernemers Schilderswijk	In 2020 worden er op de Hoefkade en Parallelweg pollers geplaatst. De gemeente Den Haag wou hiermee sluiproutes richting het centrum tegengaan waardoor het vaak erg druk was in de Schilderswijk. Hierdoor stonden erg dagelijks lange files in de wijk en was het er erg druk met de vele auto's die door de wijk reden. De pollers hebben echter een negatief effect voor bewoners en ondernemers. Zo moeten bewoners een heel stuk omrijden en zijn winkels minder bereikbaar geworden. Ook zorgt het nu

		<p>voor drukte op andere plekken in de wijk. Bewoners en ondernemers willen dan ook dat de pollers weer verdwijnen, zodat zij de weg weer kunnen gebruiken en minder hinder ervaren.</p>
Cultureel en sociaal activisme		
Vreugdevuren Den Haag 2019	Verschillende organisatoren vreugdevuren in Haagse wijken	<p>Het is een jaarlijkse traditie in een aantal Haagse wijken om tijdens de jaarwisseling vreugdevuren te bouwen en aan te steken. Tijdens de jaarwisseling 2018/2019 ging dit in Scheveningen echter mis waardoor een vonkenregen kleine brandjes veroorzaakte in de buurt en voor veel schade zorgde. Dit heeft in het hele land voor veel onrust gezorgd, waardoor de vraag op tafel kwam of het nog wel verstandig is om vreugdevuren te organiseren. Het jaar erna willen organisatoren weer de vreugdevuren bouwen, maar de gemeente ziet na de gebeurtenissen van 2018 veel bezwaren. Deze komt dan ook met een aantal zeer strenge eisen waaraan nieuwe vreugdevuren moeten voldoen. Dit tot ongenoegen van de organisatoren die de eisen als onredelijk beschouwen.</p>
Ijscar centrum Den Haag	Ijscarcomannen raadsleden	<p>Nieuwe wetgeving in Den Haag verbiedt het om met bepaalde vervuilende voertuigen in het centrum te komen. Dit is in lijn met de trend die al in vele steden gaande is, waarin voertuigen met een motor worden verboden, tenzij deze aan bepaalde milieueisen voldoen. Ijscarcoman Moes en andere Haagse ijscarcomannen die al jaren met hun ijscarren in het Haagse centrum staan mogen daardoor niet meer het centrum in om ijs</p>

		te verkopen. De ijskarren zijn namelijk al tientallen jaren oud en rijden met een oude motor die niet voldoet aan de nieuwe eisen die de gemeente stelt aan voertuigen die in de binnenstad mogen komen. Hij gaat hier samen met andere ijscomannen en een aantal raadsleden tegenin verzet om zo een uitzondering te krijgen op de regel.
--	--	--

De data die wordt gebruikt tijdens dit onderzoek wordt verzameld van verschillende internetbronnen. Het gaat hierbij om bronnen die de benodigde informatie kunnen verschaffen. Daarbij gaat het om nieuwsberichten van voornamelijk lokale en sommige nationale kranten die over een issue berichten. Ook wordt er data verzameld van websites van burgergroepen zelf en andere belanghebbende organisaties. Voorwaarde hiervoor is dat er wel een website van de burgergroep is. Deze zullen er niet altijd zijn. Verder wordt er data verzameld van onder andere petitie's als blijkt dat deze er bij een issue is geweest. Tot slot zal er data worden verzameld bij overheidsorganisaties. Dit zal vooral gaan om de gemeente Den Haag. Het zal hier vooral gaan om brieven van het College van B&W, raadsnotulen en andere relevante stukken.

3.3 Operationalisering variabelen

Om uiteindelijk te meten of er sprake is van succesvol invloed uitoefenen moet er duidelijk zijn wat er precies gemeten wordt. Daarom moeten de variabelen uit dit onderzoek worden geoperationaliseerd. In dit onderzoek is de onafhankelijke variabele is de issue context. De afhankelijke variabele is succesvol invloed uit kunnen oefenen door burgergroepen.

3.3.1 Onafhankelijke variabele: issue context

Uit het theoretisch kader blijkt dat het bij de issue context gaat om de omgeving waarin belangengroepen met elkaar concurreren om het verkrijgen van invloed. Deze omgeving bestaat uit de vier eerdergenoemde onderdelen die in het theoretisch kader worden behandeld. Om de issue context te kunnen meten wordt er gewerkt met een aantal vragen

die als indicator zullen dienen om te bepalen in welke mate er bijvoorbeeld sprake is van verdeeldheid bij een issue. Deze vragen zullen zo veel als mogelijk gesloten zijn van aard. Op deze manier kan er per casus goed tot een vergelijking worden gekomen, omdat door het stellen van gesloten vragen de soort antwoorden hetzelfde zullen zijn. Ook kan er door het stellen van gesloten vragen de invloed van de onderzoeker worden beperkt. Doordat gesloten vragen maar kunnen resulteren in een beperkt aantal antwoorden wordt de mogelijkheid tot interpretatie door de onderzoeker beperkt. Een nadeel aan gesloten vragen is daarmee dan wel dat antwoorden een deel aan informatie kunnen missen. Hier dient dan wel rekening gehouden mee te worden. Als het mogelijk en ook relevant is kunnen antwoorden deel worden uitgebreid. Van belang is dan echter wel dat de resultaten nog steeds goed met elkaar te vergelijken zijn. De vragen die per onderdeel van de issue context worden gesteld bij de verschillende casussen zijn in de tabel hieronder te zien.

Tabel 3. *Vragen bij onderdelen issue context*

Issue context	Vragen
<i>Verdeeldheid</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Is er bij het issue sprake van een valence issue of position issue?
<i>Maatschappelijk belang of eigenbelang</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Is er sprake van een maatschappelijk belang of eigenbelang? ▪ Hoe wordt het issue geframed?
<i>Veranderen of status quo</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hebben burgergroepen het doel om verandering teweeg te brengen bij een issue of om de status quo te behouden? ▪ Is er bij verandering sprake geweest van een sleutelincident?
<i>Binnenroute of buitenroute</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Loopt het issue via de binnen- of buitenroute?

3.3.2 Afhankelijke variabele: succesvol invloed uitoefenen door burgergroepen

Zoals eerder benoemd gaat het bij succesvol invloed uitoefenen erom dat een burgergroep een positieve reactie krijgt van de ontvangende kant. De ontvangende kant heeft echter

verschillende mogelijkheden om op een lobby te reageren. Op basis van bestaande literatuur hebben Timmermans et al. (2019) een typologie van reacties opgesteld die kunnen voorkomen bij de ontvangende kant. Zo kunnen actoren in de ontvangende rol open of gesloten reageren, waarbij een open reactie als positief kan worden gezien en een gesloten reactie als negatief. Daarnaast kan de reactie actief of passief zijn. Bij een actieve reactie kan worden verwacht dat de ontvangende partij iets doet met de lobby, terwijl de ontvangende partij bij een passieve reactie juist niets tot weinig doet met de lobby. Als deze beide soorten reacties bij elkaar worden gebracht kunnen de volgende soorten reacties worden vastgesteld, zoals weergegeven in tabel 4

Tabel 4. Mogelijke reactie ontvangende kant

	GESLOTEN	OPEN
ACTIEF	Bestrijdend	Uitnodigend
PASSIEF	Negerend	Afwachtend

De ontvangende kant kan dus *bestrijdend*, *negerend*, *uitnodigend* of *afwachtend* reageren. Om succesvol invloed uit te oefenen is het zaak voor een burgergroep dat zij een open reactie van de ontvangende kant krijgen. Succesvol invloed uitoefenen door een burgergroep wordt in dit onderzoek dan ook ten eerste gemeten door te kijken of de respons van de ontvangende kant een open reactie is. De open reactie kan vervolgens worden verdeeld in een uitnodigende of afwachtende reactie (Timmermans et al., 2019). Voor een uitnodigende of een afwachtende reactie worden verschillende indicatoren gegeven. Voor afwachtend is er de volgende indicator:

- Informatie inwinnen: De ontvangende kant zoekt commentaar op de eigen argumentatie of wil de maatschappelijke posities inventariseren.

Voor een uitnodigende reactie zijn er de volgende indicatoren:

- Een nieuw speelveld creëren: De ontvangende kant kan centraal opererende zenders loskoppelen, losse zenders centraliseren, een informeel platform creëren, zelf met de zender gaan samenwerken, een formele consultatie opzetten of het issue in handen leggen van een commissie.

- Praten: De ontvangende kant kan een charmeoffensief opzetten, de zender overtuigen of inkapselen in overleggen.
- Samenwerken: De ontvangende kant kan wensen overnemen en meegaan, samen onderzoek doen of de zender helpen en subsidiëren.

Als één van deze indicatoren voorkomt, dan is er dus sprake van een open respons, al is het wel wenselijker om een uitnodigende reactie te krijgen dan een afwachtende. Bij het verzamelen van data zal er dan ook een verschil worden gemaakt tussen een uitnodigende en afwachtende reactie. Een open respons betekent echter niet direct dat er ook sprake is van succesvol invloed uitoefenen. Daarbij moet er ook het doel van de belangengroep (deels) worden behaald. In dit onderzoek gaat het daarom ook over succesvol invloed uitoefenen als men zowel een open respons heeft ontvangen, en de doelen (deels) zijn behaald. Er kan namelijk niet van succes worden gesproken voor een burgergroep als een doel is gehaald, maar deze burgergroep geen rol speelde in het proces. Ook kan er niet van succes worden gesproken als een burgergroep wel een open respons heeft gekregen, maar vervolgens de doelen niet (deels) worden behaald. Het deels behalen van een doel kan ook als een succes worden gezien, omdat dit het resultaat kan zijn van een compromis tussen een burgergroep en de ontvangende kant, waardoor een burgergroep nog steeds succesvol invloed heeft uit kunnen oefenen.

4. Resultaten & analyse

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de resultaten die voortkomen uit de geraadpleegde data, waarna deze vervolgens worden geanalyseerd. In de onderstaande tabel zijn casussen opgedeeld in de vier verschillende typen burgergroepen. De reactie van de ontvangende kant, of een burgergroep succesvol invloed heeft weten uit te oefenen en de bevindingen bij de vier onderdelen van de issue context die uit de wetenschappelijke literatuur zijn voortgekomen worden hier weergegeven. Een uitgebreidere onderbouwing van de resultaten zijn te vinden in bijlage 1 & 2

Tabel 5. Resultaten

Casus	NIMBY					Ontvangende kant	Succes
	Valence issue of Position issue	Maatschappelijk belang of eigenbelang	Veranderen of status quo	Sleutelincident	Binnenroute of buitenroute	Uitnodigende-, afwachtende-, negerende-, bestrijdende respons	Ja, nee, deels
Bomenkap aan Mient	Valence	Maatschappelijk belang	Status quo	Nee	Buitenroute	Uitnodigend	Ja
Windmolen A4	Position	Eigenbelang	Veranderen	Nee	Buitenroute	Negerend	Nee

Casus	Burgerinitiatieven					Ontvangende kant	Succes
	Valence issue of Position issue	Maatschappelijk belang of eigenbelang	Veranderen of status quo	Sleutelincident	Binnenroute of buitenroute	Uitnodigende-, afwachtende-, negerende-, bestrijdende respons	Ja, nee, deels
Zwembad Laak	Position	Maatschappelijk belang	Veranderen	Nee	Buitenroute	Uitnodigend	Deels
Voorrang huisvesting Rivierenbuurt	Valence	Eigenbelang	Veranderen	Nee	Buitenroute	Uitnodigend	Nee

Casus	Gebruikersactivisme					Ontvangende kant	Succes
	Valence issue of Position issue	Maatschappelijk belang of eigenbelang	Veranderen of status quo	Sleutel-incident	Binnenroute of buitenroute	Uitnodigende-, afwachtende-, negerende-, bestrijdende respons	Ja, nee, deels
Sluiting HMC Bronovo	Position	Maatschappelijk belang	Status quo	Nee	Buitenroute	Bestrijdend (HMC), Afwachtend (Gemeente)	Nee
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Valence	Eigenbelang	Veranderen	Nee	Buitenroute	Bestrijdend / afwachtend	Deels

Casus	Cultureel & sociaal activisme					Ontvangende kant	Succes
	Valence issue of Position issue	Maatschappelijk belang of eigenbelang	Veranderen of status quo	Sleutelincident	Binnenroute of buitenroute	Uitnodigende-, afwachtende-, negerende-, bestrijdende respons	Ja, nee, deels
Vreugdevuren Den Haag 2019	Position	Eigenbelang	Status quo	Ja	Buitenroute	Uitnodigend	Nee
IJskarren centrum Den Haag	Valence	Eigenbelang	Status quo	Nee	Buitenroute	Uitnodigend	Ja

4.1 Resultaten

De resultaten worden eerst kort per casus besproken. Bij de NIMBY-groepen horen de casussen bomenkap aan het Mient en de windmolen bij de A4. Bij de bomenkap aan het Mient heeft de burgergroep succesvol invloed weten uit te oefenen. De burgergroep kreeg een uitnodigende reactie van de gemeente, waardoor de geplande bomenkap op verzoek van de gemeenteraad is uitgesteld. De bomen zullen hier nog zeker een aantal jaar blijven staan. De burgergroep die de windmolen bij de A4 wouden zien verdwijnen hebben echter niet succesvol invloed uit kunnen oefenen. Van zowel de gemeente als de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de windmolen kreeg men een negerende reactie. Dit betekent dat de windmolen dan ook zal blijven staan.

Bij de burgerinitiatieven zijn er de casussen over het realiseren van een zwembad in Laak en het voorrang geven voor jongeren uit de Rivierenbuurt op een huurwoning in de eigen buurt. Bij het zwembad in Laak kan er worden gesteld dat er deels sprake is van succesvol invloed uitoefenen door de burgergroep. Deze kreeg een uitnodigende reactie van de gemeente, maar er is echter geen zwembad gekomen. Wel heeft de burgergroep toegezegd gekregen dat er onderzoek wordt gedaan naar de noodzaak van een zwembad in de buurt, omdat de gemeente erkend dat leren zwemmen en bewegen van belang is in de wijk. Bij de casus over voorrang op huurwoningen in de Rivierenbuurt is er geen sprake geweest van succesvol

invloed uitoefenen. De burgergroep kreeg wel een uitnodigende reactie, maar de gemeente gaf hier aan dat ze niet aan de wens van de burgergroep konden voldoen. Er is dan ook niets met de wens gedaan.

Bij het gebruikersactivisme zijn er de casussen over de sluiting van het HMC Bronovo en de afsluiting van de Hoefkade en Parallelweg. De burgergroep heeft bij de sluiting van het HMC Bronovo niet succesvol invloed uit weten te oefenen. De ontvangende kant, die hier bestaat uit de gemeente Den Haag en het HMC, zijn hier niet ingegaan op het verzoek. Het HMC geeft een bestrijdende reactie en zegt dat het goed is voor de zorg om het ziekenhuis te sluiten. De gemeente Den Haag neemt nu meer een afwachtende houding aan, nadat deze eerst vooral een negerende houding had. De verwachting is dat deze na de gemeenteraadsverkiezingen een definitief standpunt zal innemen. Bij de afsluiting van de Hoefkade en Parallelweg is er deels sprake van succesvol invloed uitoefenen door de burgergroep. De gemeente geeft vooral een bestrijdende reactie, maar is ook deels uitnodigend. De gemeente geeft aan dat de klachten van burger eigenlijk ongegrond zijn, maar wil wel wat verlichting bieden aan ondernemers. Ook wil de gemeente kijken of er deels aan de eisen van burgers tegemoet kan worden gekomen door meer uitgangen uit de wijk voor auto's te creëren.

Tot slot het cultureel en sociaal activisme. Hierbij horen de casussen over de vreugdevuren in Den Haag en de ijskarren in het centrum van Den Haag. Bij de vreugdevuren is er geen sprake van succes voor de burgergroepen die de verschillende vreugdevuren organiseren. Zij kregen wel een uitnodigende reactie van de gemeente die ook op zoek was naar een passende oplossing waarin de vreugdevuren op een veilige manier plaats kon vinden. Zij konden echter niet de gemeente zover krijgen dat deze met voorwaarden kwam waaraan de organisatoren konden voldoen. De burgergroep die de ijskarren in het centrum wouden behouden hebben wel succesvol invloed uit weten te oefenen. Deze kreeg een uitnodigende reactie van de gemeenteraad die vervolgens de wethouder heeft opgeroepen om een uitzondering te maken voor dit specifieke geval. Uiteindelijk mochten de ijskarren dan ook blijven.

Nu de resultaten uit de data bekend zijn moeten deze worden geanalyseerd. Hieronder zal er per onderdeel van de issue context worden gekeken of de verwachtingen uit de wetenschappelijke literatuur overeenkomen met de bevindingen uit de praktijk. Daarnaast zal

er ook aandacht worden besteed aan de samenhang van de verschillende onderdelen van de issue context en het effect van de verschillende typen burgergroepen.

4.2 Onderdelen issue context

4.2.1 Valence of position issue

Uit de wetenschappelijke literatuur kon de verwachting worden opgemaakt dat burgergroepen bij valence issues eerder succesvol invloed kunnen uitoefenen dan position issues. Dit komt omdat iedereen het eens is over het te bereiken doel bij een issue. Bij position issues is er sprake van concurrentie van verschillende doelen waardoor de kans op succes kleiner zal zijn. In dit onderzoek is er een gelijke verdeling van valence- en position issues. Beide komen in totaal vier keer voor, waarbij bij elk type burgergroep er sprake is van een casus met een valence- en een position issue. Uit de resultaten van de verzamelde data blijkt dat de kans op succesvol invloed uitoefenen als burgergroep bij een valence issue inderdaad groter is dan bij position issues. In totaal hebben burgergroepen bij drie van de vier valence issues (deels) succesvol invloed uit kunnen oefenen. Bij position issues is er maar één casus waarbij een burgergroep deels succesvol invloed heeft weten uit te oefenen. Daarmee kan er dus worden bevestigd dat de kans op succesvol invloed uitoefenen voor een burgergroep groter is als het gaat om een valence issue. Het succes van de drie burgergroepen zal hieronder verder worden geanalyseerd. Daarna wordt er aandacht besteed aan de casus waarin een burgergroep bij een valence issue geen succes had. Tot slot wordt er gekeken naar de position issues, waarbij er in het bijzonder aandacht wordt besteed aan de casus waarin een burgergroep wel deels succes had.

Uit de resultaten blijkt dat de kans op succesvol invloed uitoefenen bij valence issues groter is. Bij de casussen die hun doel volledig hebben behaald lijkt de eensgezindheid een grote rol te hebben gespeeld in het behalen van succes. Bij zowel de bomenkap aan het Mient en het verbieden van de ijskarren in het Haagse centrum was er sprake van een negatieve ontwikkeling waartegen iets gedaan moest worden. De bomen moesten verdwijnen en de ijskarren mochten niet meer komen in het centrum. Eensgezindheid van belanghebbenden hebben dit echter weten te voorkomen. Bij de bomenkap aan het Mient hebben er geen andere belanghebbenden zich gemeld, waardoor Eerlijk Plan Mient een goede uitgangspositie had. De ontvangende kant kon hier dan ook zonder al te veel problemen een uitnodigende

reactie geven, waardoor de bomenkap voor ten minste twee jaar hebben uitgesteld en wellicht zelfs afgesteld is (Van Zanen, 2021). Ook bij de ijskarren was er geen sprake van verzet van andere belangengroepen. Hierdoor is het voor de ontvangende kant makkelijker om akkoord te gaan met het doel van de burgergroep in kwestie (Grinwis & Sluijs, 2020). Dit is ook te zien bij de casus afsluiting Hoefkade en Parallelweg. Ondanks dat de pollers hier niet verdwijnen wil de wethouder ondernemers en bewoners deels tegemoetkomen door ondernemers pasjes te geven waardoor zij door de pollers kunnen en door te onderzoeken of de Hoofdkade een tweerichtingsweg kan worden (PZC, 2022). Hier lijkt de eensgezinde druk die wordt uitgeoefend door belanghebbenden te hebben gezorgd voor een compromis die kan worden gevonden. Het voordeel is hier dat de wethouder in kwestie zich niet hoeft te verantwoorden tegen voorstanders van de afsluiting, aangezien die er eigenlijk niet zijn of zich in ieder geval niet actief opstellen. Dit komt overeen met de wetenschappelijke literatuur, die laat zien dat het makkelijker is om invloed uit te oefenen als er geen tegenstanders zijn (Klüver, 2011; Salisbury et al., 1987).

Ondanks dat het bij de casus over het voorrang geven jongeren uit de Rivierenbuurt op een huurwoning in de eigen wijk gaat om een valence issue is er hier echter geen sprake van succes. Dit kan worden verklaard omdat het deels niet in het belang van de gemeente is om dit te doen. Ook al heeft de gemeente wel sympathie voor het verzoek. Deze geeft dan ook een uitnodigende reactie. De gemeente geeft hier echter wel aan dat het niet wenselijk is om dit in een enkele wijk toe te passen, aangezien andere wijken er dan ook om kunnen gaan vragen (College van B&W, 2019). Daarnaast geven zij aan dat het wettelijk heel lastig is om dit te verantwoorden. Deze casus laat dus ook zien dat er eensgezindheid kan zijn en men een uitnodigende reactie kan krijgen, maar dat wet- en regelgeving alsnog in de weg kan zitten. Een uitnodigende reactie hoeft dus niet gelijk te staan aan succes.

De bevindingen laten ook zien dat de kans op succes bij een position issue veel kleiner is. Daarmee wordt de verwachting uit de wetenschappelijke literatuur bevestigd (Klüver, 2011; Salisbury et al., 1987). In alle casussen is er hier sprake van andere belangen die een ander doel hebben. Dat is iets waar de ontvangende kant rekening mee dient te houden en dat is dan ook duidelijk te zien in de casussen. Dit wordt vooral duidelijk in de casus rondom de windmolen bij de A4. Hier zijn er aan de ene kant de partijen die de grond bezitten, bouwen

en profiteren, en aan de andere kant de buurtbewoners die ontevreden zijn. De partijen die profiteren zien geen reden om de windmolen weg te halen en dat kan de gemeente dan ook niet dwingen vanwege de onherroepelijke vergunning (Omroep West, 2017). De reactie van de gemeente kan dan ook als negerend worden getypeerd. Ook bij de vreugdevuren had de gemeente rekening te houden met belangen van omwonenden die het niet zagen zitten dat hun huizen en auto's nog een jaar te maken kreeg met schade als gevolg van de vuurstapels. Om hier rekening mee te houden heeft de gemeente de eisen aan de vuurstapels dermate aangescherpt dat omwonenden geen risico meer liepen. Dat had wel als gevolg dat de vreugdevuren geen doorgang konden vinden, omdat er niet aan de eisen kon worden voldaan. De gemeente zocht dus wel naar een passende oplossing, maar deze werd niet gehaald (Remkes, 2019). Ondanks een uitnodigende reactie was er hier dus geen sprake van succes. Ook bij de sluiting van het Bronovo staan de belangen van omwonenden tegenover die van het personeel en het ziekenhuis zelf, waardoor er een afweging gemaakt dient te worden die hier tot nu toe nog in het nadeel valt van de burgergroep. Hierbij is vooral te zien dat het HMC een bestrijdende houding aanneemt tegen de burgergroep (Visser, 2019). De gemeente Den Haag neemt hier meer een afwachtende houding aan. Dit zijn duidelijke voorbeelden dat verdeeldheid een rol heeft gespeeld in het niet succesvol invloed uit kunnen oefenen. De ontvangende kant heeft hier rekening te houden met verschillende belangen waardoor het lastiger wordt om invloed uit te oefenen.

De resultaten laten echter wel zien dat het wel degelijk mogelijk is om succes te behalen met een position issue. Bij het proberen te realiseren van een zwembad in Laak is de uitkomst dat het niet in het beoogde gebouw kan, omdat er al een voedselbank zit en de kosten te hoog zouden zijn. Er is wel bereikt dat er een onderzoek komt naar de wenselijkheid van een zwembad in de wijk (College van B&W, 2020). Hierbij is er dus deels succes bereikt, omdat de mogelijkheid tot een zwembad in de wijk er nog steeds is. Dit valt te verklaren doordat de gemeente waarde hecht aan beweging en de noodzaak ervan inziet dat kinderen goed leren zwemmen, waardoor een uitnodigende reactie volgt. Hier zien we dus al deels het effect van het maatschappelijke belang terugkomen.

De verwachting werd uitgesproken dat burgerinitiatieven en gebruikersactivisme vooral te maken hebben met valence issues. Bij NIMBY-issues en cultureel en sociaal activisme valt te

verwachten dat hier meer sprake is van position issues. De resultaten laten zien dat er hier eigenlijk geen sprake van is. Van elke soort burgergroep zijn er twee casussen beschikbaar en daarbij bij elke soort een valence- en een position issue te zien. Bij het burgerinitiatief voor een zwembad in Laak zien we dat het een position issue is. Dit valt echter te verklaren doordat het plan van de bewoners heel specifiek een organisatie dupeert (Omroep West, 2020). De voedselbank die in het gebouw zit zou namelijk moeten verhuizen. Dat is dan ook de reden dat zij dat niet zien zitten en er sprake is van een position issue. Dat er een specifieke partij wordt benadeeld lijkt dus een effect te hebben. Dat effect is juist andersom te zien bij het HMC Bronovo, waarbij het gaat om gebruikersactivisme. De burgergroep wordt hier benadeeld, maar een andere partij, namelijk het ziekenhuis en het personeel daarvan hebben er baat bij dat het ziekenhuis sluit (NOS, 2019; Visser, 2019). Uit deze bevindingen kan dan ook voorzichtig geconcludeerd worden dat de kans op verdeeldheid groter wordt als de plannen van een burgergroep invloed hebben op een specifieke partij.

Bij de NIMBY-groep die zich inzet tegen de bomenkap op het Mient zien we juist eensgezindheid. Dit effect zou verklaard kunnen worden doordat het hier gaat om een publiek goed, waardoor niemand zich echt geroepen voelt om te pleiten voor de komst van nieuwe parkeerplaatsen. Dit wordt ook wel het free-riders effect genoemd (Pierson, 2018). Daarmee valt de casus van de ijskarren in het centrum, die onder cultureel en sociaal activisme valt, ook deels te verklaren. Volgens de free-riders theorie voelt niemand zich specifiek verantwoordelijk voor een schone lucht, en daarom valt er ook weinig tegenstand te verwachten. Wat waarschijnlijk in deze casus ook heeft meegespeeld is dat het hier om ijskarren gaat die al tientallen jaren in het Haagse centrum te vinden zijn en daarom ook als het ware bij de binnenstad horen. Deze argumentatie worden ook aangevoerd door de voorstanders van het blijven van de ijskarren (AD, 2020). Bij deze uitkomsten over de verschillende soorten burgergroepen moet wel worden vermeld dat er maar twee casussen per type burgergroep zijn onderzocht. In verder onderzoek kan dit dus worden uitgebreid, waardoor de resultaten wellicht meer een patroon laten zien.

Geconcludeerd kan worden dat de mate van verdeeldheid invloed heeft op de kans op succesvol invloed uitoefenen. Bij casussen waar sprake is van valence issues hebben burgergroepen een grotere kans van slagen hierin dan bij casussen waarbij sprake is van een

position issue. De ontvangende kant heeft bij position issue rekening te houden met meerdere belangen, waardoor de kans op succes voor de burgergroepen kleiner wordt. Alle belangen moeten hier namelijk worden meegewogen, waarbij bij een valence issue er eigenlijk maar een enkel gezamenlijk belang is waarbij rekening gehouden dient te worden. Ook kan er voorzichtig geconcludeerd worden dat issues waarbij het doel van een burgergroep een negatief effect heeft op een specifieke partij er vaker sprake zal zijn van position issues. Uit dit onderzoek kan echter niet worden geconcludeerd dat een type burgergroep meer te maken heeft met valence of position issues.

4.2.2 issue met een maatschappelijk belang of eigenbelang

Uit de wetenschappelijke literatuur komt de verwachting dat burgergroepen meer kans hebben op succesvol invloed uitoefenen als een issue wordt gezien als een maatschappelijk belang (Mahoney, 2007). In dit onderzoek zijn er in totaal drie issues die kunnen worden gezien als een maatschappelijk belang en vijf issues die kunnen worden gezien als een eigenbelang. Van de issues met een maatschappelijk belang hebben burgergroepen bij twee van de drie (deels) succesvol invloed uit weten te oefenen. Bij de issues met een eigenbelang hebben burgergroepen bij twee van de vijf issues (deels) succes behaald. Daaruit kan dus geconcludeerd worden dat burgergroepen die een issue als een maatschappelijk belang op de kaart kunnen zetten een grotere kans hebben op succes.

Zoals in de wetenschappelijke literatuur aangegeven is het van belang dat een issue zo wordt geframed dat het wordt gezien als iets in het belang van de maatschappij (Ihlen et al, 2018, p. 107). Dat zou de kans op succes vergroten. Maatschappelijke frames geven een burgergroep en hun doel meer legitimiteit en zorgen vaker voor eensgezindheid, waarbij meer private frames eerder weerstand van andere zullen oproepen (Mahoney, 2007). Bij de casussen waarbij burgergroepen succesvol invloed hebben weten uit te oefenen en hun doel in het maatschappelijke belang hadden geframed is ook duidelijk geworden dat deze verwachtingen kloppen. Zowel bij de bomenkap aan het Mient als het proberen van het realiseren van een zwembad in Laak hebben de burgergroepen laten zien het niet kappen van bomen en het plaatsen van een zwembad in het belang is van de burgers in de wijk en daarmee de (lokale) maatschappij. Daarbij hebben zij voldoende medeburgers weten te mobiliseren die hier ook een belang bij hadden, wat ook weer in hun voordeel is geweest. Dit is in lijn met de

verwachtingen van Rasmussen et al. (2013) De bomenkap en het realiseren van parkeerplaatsen zou zorgen voor meer sociale onveiligheid en minder groen in de wijk en daarom is het niet in het maatschappelijk belang (Eerlijk Plan Mient, z.d.). Het zwembad in Laak heeft als voordeel dat kinderen leren zwemmen en dat sporten in de omgeving makkelijker wordt gemaakt (Van Zanen, 2020a). Zwemvaardigheden en voldoende sporten zijn in het belang van de maatschappij. Hiermee kunnen de zorgkosten worden verminderd. Het succes van de burgergroep Eerlijk Plan Mient valt dan ook te verklaren vanwege de eenheid die er was over het doel in de wijk. Iets dat eerder te verwachten valt bij maatschappelijke issues. Daarmee kan echter ook verklaard worden waarom het de burgergroep die een zwembad in Laak wou realiseren maar deels succesvol was. Het issue kan worden gezien als een maatschappelijk belang, aangezien ze een publiek doel nastreefden en het zo ook brachten. Daarmee kan op basis van de wetenschappelijke literatuur worden verwacht dat er sprake is van een valence issue. Er was echter wel een andere partij die weerstand bood, namelijk de voedselbank. Daarmee werd het voor deze partij ook deels een issue wat voor hen in het eigenbelang was, wat het vervolgens een position issue maakte. Er kan dus worden gesteld dat er hier een maatschappelijk doel was, maar het voor een enkele partij toch ging om een issue met een eigenbelang waardoor de kans op succes kleiner werd. Dit heeft er dan ook aan bijgedragen dat het zwembad niet is gerealiseerd, naast dat de gemeente van mening is dat het te duur zou zijn. Dit bevestigt dan ook de verwachting uit de wetenschappelijke literatuur dat er meer weerstand valt te verwachten van andere partijen als een issue door iemand wordt gezien als in het eigenbelang (Mahoney, 2007). Het feit dat het verder als een issue in het maatschappelijke belang werd gebracht heeft wel eraan bijgedragen dat de gemeente een uitnodigende reactie gaf en heeft ingestemd om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een zwembad in de buurt.

Het issue met een maatschappelijk belang waar op dit moment nog geen succes is behaald is de sluiting van het HMC Bronovo. De burgergroep laat hier zien dat het om een maatschappelijk belang gaat, omdat de kwaliteit van zorg in Den Haag door de sluiting van het ziekenhuis achteruit zal gaan. Er zouden te weinig bedden beschikbaar zijn in Den Haag als er de locatie zou worden gesloten. Dat er toch geen sprake is van succesvol invloed uitoefenen kan worden verklaard door te kijken naar de houding van de politiek en de betrokkenheid van een private partij waarvoor er bij dit issue een eigenbelang meespeelt. De politiek is tot nu

toe redelijk gesloten geweest richting burgergroepen die pleiten voor het openhouden van het Bronovo ziekenhuis (Voorburgs Dagblad, 2021). De politiek heeft hier veelal over gezegd dat zij geen invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet sluiten van het ziekenhuis. Deze verantwoordelijkheid zou liggen bij het ziekenhuis zelf. Hier is dus ook te zien dat het erop lijkt dat een private partij veel invloed uit kan oefenen als deze niet meegaat in het doel van een burgergroep en het maatschappelijke frame bestrijdt. Ook hier wordt dus de verwachting bevestigd dat als een partij iets ziet in het eigenbelang er meer kans is op tegengeluiden (Mahoney, 2007). Wat wel te zien is in deze casus is dat de houding van de politiek aan het veranderen is van een gesloten naar een meer afwachtende houding. Burgergroepen weten steeds meer Haagse partijen te overtuigen van het belang van het Bronovo. Daarmee lijken de burgergroepen in deze casus wel in de richting te kruipen van succesvol invloed uitoefenen door het gebruiken van een maatschappelijk frame. Het is nu nog echter te vroeg om te zeggen of dit inderdaad zo zal zijn.

Bij de burgergroepen waarbij hun doel als eigenbelang kon worden gezien is ook te zien dat de kans op succesvol invloed uitoefenen veel kleiner is. De literatuur geeft aan dat dit komt, omdat bij issues met eigenbelangen de belangen meer divers zijn. Daarmee valt er meer weerstand te verwachten en moeten instanties met beslismacht ook de andere belangen betrekken (Browne, 1990). Dit beeld wordt ook bevestigd bij de casussen over de windmolen bij de A4 en de vreugdevuren in Den Haag. Bij de windmolen is er de bouwer en uitbater die willen dat de windmolen kan blijven staan (Omroep West, 2017). Zij hebben niets te winnen bij het doel van de buurtbewoners dat een eigenbelang vertegenwoordigt. De burgers ervaren hinder van de windmolen en willen daarom dat deze wordt verwijderd. Er is echter geen sprake van voordeel voor de maatschappij op lokaal niveau als deze windmolen weg is. Ook had de gemeente bij het verlenen van de vergunning rekening te houden met de belangen van de bouwer en uitbater, waardoor de burgergroep een negerende reactie heeft ontvangen. Dat is dan ook de reden dat de windmolen niet is verdwenen. Bij de vreugdevuren speelden ook de tegengestelde eigenbelangen van de organisatoren en buurtbewoners die bang waren voor schade een rol. Het gaat hier om een eigenbelang van de burgergroep, omdat zij dit elk jaar voor hun plezier organiseren. Er zit geen maatschappelijk belang aan het doorgaan van de evenementen. De gemeente had hier rekening te houden met het belang van de bewoners, waardoor uiteindelijk de eisen aan de vreugdevuren te streng werden voor de organisatoren

(Remkes, 2019). Ook het feit dat het issue breed werd uitgemeten in de landelijke media lijkt niet te hebben bijgedragen aan het doel van de organisatoren. Dit komt overeen met de verwachtingen uit de literatuur. Bij beide issues is te zien dat het om een eigenbelang gaat van een kleine groep, waardoor zij niet succesvol invloed uit wisten te oefenen.

Bij de casus over het verhuren van woningen in de Rivierenbuurt kan het niet succesvol weten invloed uit te oefenen niet verklaard worden met de inzichten uit de literatuur. Hier was er namelijk niet sprake van verdeeldheid wat het gevolg zou moeten zijn van een eigenbelang. Er is hier sprake van een eigenbelang, omdat deze burgergroep hier specifiek opkomt voor jongeren in de buurt die daar willen blijven wonen. De maatschappij heeft daar echter geen baat bij. Dit is puur gericht op een wens van deze groep, waardoor het kan worden getypeerd als een eigenbelang. Wat hier wel een rol gespeeld heeft is het feit dat het doel van de burgergroep voor de gemeente niet te realiseren was. Ten eerste liet bestaande wet- en regelgeving het volgens de gemeente niet toe en ten tweede wou de gemeente geen precedent scheppen om hetzelfde te doen in andere wijken (College van B&W, 2019). Hier lijkt dus vooral de onuitvoerbaarheid een rol te hebben gespeeld in plaats van dat het om een eigenbelang gaat, ondanks de wil van alle partijen om tot een resultaat te komen.

De casussen over de afsluiting van de Hoefkade en Parallelweg en de ijskarren in het centrum laten echter zien dat er ook met een eigenbelang (deels) succesvol invloed kan worden uitgeoefend. Bij de casus over het afsluiten van de Hoefkade en Parallelweg is er sprake van een eigenbelang, omdat het probleem wat burgers en ondernemers hier ervaren dat zij nu moeten omrijden om bij hun bestemming te komen. Dit zorgt bij de ondernemers ook voor minder klanten. Zij zijn er dus persoonlijk bij gebaad als de geplaatste pollers weer verdwijnen, terwijl het voor de buurt misschien beter is om deze te behouden. Er is namelijk minder verkeer wat de veiligheid in de buurt kan vergroten. Bij de casus over de ijskarren in het centrum van Den Haag is er sprake van een eigenbelang, omdat het hier gaat om de banen van verschillende ijscomannen. Die kunnen zij potentieel verliezen en zo laten zij dat dan ook zien. Er zit daar echter geen maatschappelijk belang aan. Bij beide casussen lijkt het hier mee te spelen dat ondanks dat het gaat om een eigenbelang en er ook veel aandacht in voor is geweest in de media er toch eensgezindheid is over de onderwerpen. Dit kan waarschijnlijk worden verklaard doordat het hier om lokale issues gaat, waardoor er minder andere

belangen spelen die zich kunnen mobiliseren. Bij issues met een eigenbelang die veel groter zijn en daarmee dus ook meer potentie hebben tot het beïnvloeden van anderen is de kans dan ook groter dat dit gebeurt dan bij een eigenbelang wat zich lokaal afspeelt. Daarnaast zijn er bij deze eigenbelangen ook geen specifieke partijen die heel gericht hinder zullen ondervinden van de doelstellingen van de burgergroepen. Dit is dus niet in lijn met de verwachting van Mahoney (2007). Hierdoor wordt het voor de ontvangende kant wel makkelijker om een uitnodigende reactie te geven, wat in beide casussen is te zien. Daarmee valt te verklaren waarom het deze burgergroepen toch is gelukt om (deels) succesvol invloed uit te oefenen.

Uit de resultaten valt verder niet op te maken dat er bij een bepaalde burgergroep sprake is van meer maatschappelijke belangen of eigenbelangen. Alleen bij het cultureel en sociaal activisme wijzen de resultaten er voorzichtig op dat er hier meer sprake is van eigenbelangen. Vanwege het feit dat er bij elke soort burgergroep maar twee casussen zijn is het echter lastig om een patroon te zien.

Geconcludeerd kan worden dat de kans op succesvol invloed uitoefenen bij issues met een maatschappelijk belang groter is dan bij issues met hoofdzakelijk een eigenbelang. Er zijn echter wel een aantal opmerkingen te maken. Zo lijkt ook hier de kans op succes bij maatschappelijke issues kleiner te worden als er een impact is op specifieke partijen waardoor er bij issues met een maatschappelijk belang toch ook deels sprake kan zijn van een eigenbelang voor een enkele partij. Dit lijkt vooral zo te zijn als er een private partij erbij betrokken is. Daarnaast is succesvol invloed uitoefenen als burgergroep bij issues met eigenbelangen zeker mogelijk. De resultaten laten zien dat eigenbelangen niet per definitie tot meerdere belangen leiden die wel te verwachten waren vanuit de wetenschappelijke literatuur, waardoor succes toch mogelijk is voor deze burgergroepen. Dit lijkt zo te zijn, omdat er bij deze casussen geen directe belangen van anderen worden geschaad door de doelen van de burgergroepen. De lokale aard van issues kan hierbij een rol spelen. Hier zal echter nog verder onderzoek naar gedaan moeten worden.

4.2.3 Veranderen of status quo

Uit de wetenschappelijke literatuur is gebleken dat het voor burgergroepen lastiger moet zijn om succesvol invloed uit te kunnen oefenen als zij verandering teweeg willen brengen en juist makkelijker als zij de huidige situatie willen behouden (Geng, 2016). Uit de resultaten is gebleken dat het behouden van de status quo inderdaad meer kans geeft op succesvol invloed uitoefenen. Van de vier casussen waarin burgergroepen de status quo willen behouden waren er twee succesvol. Ook moet worden opgemerkt dat de casus sluiten HMC Bronovo op dit moment nog niet succesvol is, maar dit in de nabije toekomst alsnog kan veranderen nu steeds meer partijen zich uitspreken voor het behouden van het ziekenhuis.

Bij deze successen lijkt het van belang te zijn dat er nog geen onomkeerbare beslissingen zijn gemaakt waardoor de status quo behouden kon worden. Er tijdig bij zijn is dus van belang wil een burgergroep wel succes hebben. Zo is bij zowel de bomkap aan het Mient en bij het behouden van de ijskarren in het centrum er nog geen definitieve beslissing gemaakt waarbij er ook geen ruimte meer was voor input van anderen. Hierdoor kon de ontvangende kant, de gemeente Den Haag, dan ook een uitnodigende reactie geven. Hierbij lijkt het ook een rol te spelen dat de gemeente geen foute keuze wil maken en dus liever voorlopig niks doet, wat in lijn is met het onderzoek van Dean (2008). Ook bij de sluiting van het HMC Bronovo zien we dat burgergroepen er relatief snel bij waren toen er bekend werd gemaakt dat het HMC het ziekenhuis wil gaan sluiten. Dit is nu nog steeds een onderwerp dat wel op de politieke agenda staat. De respons in de gemeenteraad is hier afwachtend. Deze is steeds meer ontvankelijk voor de argumenten. Het lijkt echter dat de status quo bias niet van invloed is op het HMC zelf. Deze zien juist graag verandering, omdat het beter is voor de bedrijfsvoering (Visser, 2019). Dat ligt ook meer in de aard van private bedrijven. Deze moeten namelijk winst maken en zullen daardoor sneller geneigd zijn om veranderingen in te voeren om winst in de toekomst ook mogelijk te maken. Zonder veranderingen zullen zij anders failliet gaan. Dat lijkt dan bij deze casus ook de reden dat hier ondanks het feit dat de burgergroep inzet op het behouden van de status quo het HMC toch nog staat achter het sluiten van het ziekenhuis. Hierbij wijkt het HMC vanwege zijn meer private aard dan ook af van de verwachting uit de literatuur

Ondanks dat organisatoren van de vreugdevuren ook voor het behouden van de status quo gingen, namelijk het wederom organiseren van vreugdevuren, is dit niet gelukt. Hier lijkt echter timing geen rol te spelen aangezien bouwers al vrij snel weer kenbaar maakten dat ze het jaar erna weer vreugdevuren wouden organiseren, maar sleutelincidenten in het verleden. Door de vreugdevuren van het jaar ervoor waardoor veel schade is ontstaan kon de gemeente Den Haag namelijk niet anders dan verandering teweegbrengen. Deze verandering was niet dat er geen vreugdevuren meer konden zijn, maar dat er vele malen strengere eisen werden gesteld aan de bouw. Daarmee was er dus wel een uitnodigende reactie. Deze eisen waren echter zo streng dat organisatoren hier niet aan konden voldoen, zodat er geen vergunning werd afgegeven (Remkes, 2019). Het sleutelincident heeft ervoor gezorgd dat verandering moest plaatsvinden. Dat bevestigt de verwachting uit de wetenschappelijke literatuur dan ook dat verandering kan plaatsvinden met een sleutelincident (Brikland 1998). Ook laat het zien dat sleutelincidenten van invloed kunnen zijn op de verdeeldheid van een issue. Voor het incident met het vreugdevuur in Scheveningen was er geen weerstand tegen de vreugdevuren. Die is er nu echter wel gekomen.

Kijkend naar de casussen waarin burgergroepen de status quo trachten te veranderen, dan is daar te zien dat deze groepen betrekkelijk weinig succes hadden. Bij de casussen over de windmolen bij de A4 en de huurwoningen in de Rivierenbuurt lijkt padafhankelijkheid een grote rol te spelen, zoals in de wetenschappelijke literatuur ook wordt benoemd (Djelic & Quack, 2007). Bij de windmolen zijn er vergunningen afgegeven en deze kunnen niet meer worden ingetrokken, waardoor de gemeente zelf niets meer kan doen (Omroep West, 2017). Ook bij het voorrang verlenen bij huurwoningen in de Rivierenbuurt aan kinderen uit de buurt is er bestaande wet- en regelgeving die dit toendertijd eigenlijk niet mogelijk maakte. Ook zijn er al andere wetten in de maak, waardoor dit burgerinitiatief niet over wordt genomen (College van B&W, 2019). Ondanks dat de initiatiefnemer wel een uitnodigende respons kreeg van de gemeenteraad en het college van B&W. Het is dus hier duidelijk dat de ingeslagen wegen een grote rol hebben gespeeld bij het niet succesvol invloed uit kunnen oefenen.

Er zijn echter wel twee casussen waarbij er sprake is van het willen bereiken van verandering en waar er toch wel deels een (klein) succes werd behaald. Hier lijkt er sprake te zijn dat de noodzaak van verandering om op zijn minst onderzoek hiernaar ervoor heeft gezorgd dat de

ontvangende kant toch een uitnodigende reactie hebben gekregen. Zo erkend de gemeente Den Haag in de casus over het zwembad in Laak dat er te weinig wordt gesport in de wijk en dat beweging belangrijk is (College van B&W, 2020). Ook zien zij in dat sommige mensen het misschien als een drempel ervaren om te gaan zwemmen als er geen zwembad is in hun eigen wijk en ze daarvoor dus verder moeten reizen. Dit heeft ervoor gezorgd dat de gemeente een uitnodigende reactie gaf en toch een onderzoek wil doen. Ook bij de casus over het sluiten van Hoefkade en Parallelweg is er ondanks dat men verandering wou toch een klein succes. Ondernemers hadden last van de geplaatste pollers, waardoor zij lastig hun winkel konden bereiken en bevoorraden. De verantwoordelijke wethouder zag dit ook in en is dan ook bereid deze een ontheffing aan te bieden (PZC, 2022). Ook wil de wethouder andere punten in de wijk aanpakken om de nieuw ontstaande drukte daar aan te pakken. De noodzaak of urgentie om dingen te veranderen lijkt dus een rol te spelen bij succesvol invloed uitoefenen. Dat laat echter zien dat er niet altijd sprake hoeft te zijn van een sleutelincident om verandering teweeg te brengen. Daar was in deze casussen namelijk geen sprake van.

Tot slot was het de verwachting dat NIMBY-groepen eerder de status quo willen behouden dan andere soorten burgergroepen. De resultaten laten dit echter niet zien. Dit lijkt te komen door de timing van burgergroepen. Bij de windmolen bij de A4 begon het verzet namelijk pas toen de windmolen er al stond. Er kan wel beredeneerd worden dat de burgergroep hier niet van de plaatsing afwist, en dat het verzet daarom pas later op gang kwam. De verwachting valt dus niet helemaal uit te sluiten. Burgerinitiatieven willen in beide gevallen in dit onderzoek iets veranderen. Dat komt omdat de gemeente niet uit zichzelf hier iets voor de betreffende burgers regelt. Dit kan een patroon laten zien waar verder aandacht aan besteed kan worden. Bij het cultureel en sociaal activisme is er te zien dat beide burgergroepen de status quo willen behouden. De reden hiervan is bij beide, omdat het gaat om zaken die al langere tijd bestaan en daardoor als het ware horen bij de stad of een traditie zijn geworden. Tegenwoordig is echter wel te zien dat een traditie of iets dergelijks niet altijd wordt behouden. Een voorbeeld daarvan is het in steeds meer Sinterklaasintochten afschaffen van zwarte Piet. Er valt hier dus echter niet met zekerheid te zeggen of hier sprake is van een patroon.

Geconcludeerd kan worden dat bij het proberen te behouden van de status quo de kans op succesvol invloed uitoefenen groter is dan bij het proberen te bereiken van verandering.

Daarbij lijkt het van belang dat bij het behouden van de status quo burgergroepen er op tijd bij zijn, zodat er nog geen onomkeerbare beslissingen zijn genomen. Het behouden van de status quo lijkt bij private partijen echter moeilijker te zijn, aangezien deze meer zullen moeten veranderen om mee te gaan in ontwikkelingen en winstgevend te blijven. Ook is er te zien dat verandering bereiken moeilijk is, maar dat dit bij urgente zaken niet onmogelijk is. Het is dus zaak om dit uit te dragen bij een lobby. Daarnaast bevestigt de casus over de vreugdevuren de verwachting dat een sleutelincident voor verandering kan zorgen, al was dat hier wel in het nadeel van de burgergroep. Ook laten de resultaten zien dat het soort burgergroep effect kan hebben of zij meer de status quo willen behouden of juist verandering willen bereiken. Hier dient echter nog meer onderzoek naar gedaan te worden.

4.2.4 Binnenroute of buitenroute

Uit de wetenschappelijke literatuur blijkt dat burgergroepen meer kans hebben op succesvol invloed uitoefenen als een issue via de buitenroute verloopt (Beyers, 2004; Binderkrantz & Pedersen, 2017, p.76). Dat wil zeggen dat het issue grotendeels in informele arena's als de media of via protesten wordt behandeld. Burgergroepen zullen meer afhankelijk zijn van de buitenroute, omdat zij over het algemeen minder toegang hebben tot de binnenroute waarin er direct contact is met politici en andere organisaties die over een issue kunnen beslissen (Klüver, 2012; Weiler et al., 2012). Het is dus van belang dat burgergroepen, voor zover dit bij de casus mogelijk is, ervoor zorgen dat een issue via de buitenroute loopt. Zoals eerder aangegeven kunnen burgergroepen hier deels een effect op hebben. De resultaten bevestigen dit beeld ook. Van de acht verschillende casussen maken alle betrokken burgergroepen gebruik van de buitenroute. Daarvan wisten burgergroepen in vier casussen (deels) succesvol invloed uit te kunnen oefenen. Het is echter wel lastig om te kunnen concluderen of burgergroepen nu succesvoller invloed uit kunnen oefenen als een issue via de buitenroute loopt. Er zijn in dit onderzoek namelijk geen issues die alleen via de binnenroute lopen. De hypothese kan dan ook niet worden bevestigd. Wel kunnen er een aantal andere opmerkingen worden gemaakt die hieraan gerelateerd zijn.

Ten eerste valt er te zien dat toegang krijgen tot de binnenroute voor burgergroepen niet onmogelijk is. Zij kunnen dit via een relatief simpel instrument verkrijgen. Door gebruik te maken van een burgerinitiatief dat in voldoende mate ondersteunt wordt is het voor

burgergroepen mogelijk om direct toegang te krijgen tot bijvoorbeeld de gemeenteraad en het College van B&W zelf. Hiervoor zijn er in de gemeente Den Haag verschillende eisen gesteld. Zo kan men bij een initiatief met een buurtkarakter bij 250 handtekeningen toegang krijgen tot de gemeente om het voorstel toe te lichten (Krikke, 2019). Voor initiatieven met een wijkkarakter zijn er 1000 handtekeningen nodig (Van Zanen, 2020b). Dit maakt het voor burgergroepen dus niet onmogelijk om toegang te krijgen tot de binnenroute. Zo hebben de burgergroepen in de casussen over het verkrijgen van een zwembad in Laak en het voorrang krijgen op huurwoningen in de Rivierenbuurt hiervan gebruik gemaakt, waarmee zij succesvol toegang en daarmee een uitnodigende reactie van de ontvangende kant hebben weten te verkrijgen. Dit staat echter niet gelijk aan succesvol invloed uitoefenen, omdat daarvoor ook nog hun doel (deels) behaald dient te zien. Ook lijkt de urgentie hier wel een rol te spelen. Bij de vreugdevuren is te zien dat lange tijd de gemeente erg negatief keek naar de vergunningsaanvraag voor het organiseren van vreugdevuren in het jaar nadat het fout was gegaan (Omroep west, 2019b). Toch mochten de organisatoren hier nog in de gemeenteraad hun verhaal doen om zo aan te geven dat zij wel vertrouwen hebben in het veilig organiseren van vreugdevuren. Tot slot is ook te zien dat issues vaak redelijk snel in ieder geval worden opgepakt door raadsleden. Dit komt waarschijnlijk doordat dit onderzoek zich afspeelt op lokaal niveau. Vanwege dit lokale karakter zullen issues vaker in ieder geval op de agenda komen van de lokale politiek. Zij zijn er namelijk om deze problemen op te lossen.

Via de buitenroute zijn een aantal burgergroepen dus wel in direct contact gekomen met de ontvangende kant. Zij kregen dus een uitnodigende reactie. De resultaten laten echter wel zien dat dit toch niet tot succesvol invloed uit kunnen oefenen hoeft te leiden. Zowel in de casus vreugdevuren als in het voorrang krijgen op een huurwoning in de Rivierenbuurt heeft dit niet tot succes geleid. Hierbij bood de gemeente dus wel een luisterend oor, maar zijn ze niet meegegaan met de wensen. Bij de vreugdevuren speelde hier vooral het niet kunnen garanderen van een veilig verloop een rol, waardoor er geen vergunning werd afgegeven. Bij de Rivierenbuurt waren het vooral juridische hobbels en precedentschepping die succes in de weg zaten.

Direct contact met de ontvangende kant heeft er bij het realiseren van een zwembad in Laak wel toe geleid dat er hier deels succesvol invloed is uitgeoefend. Doordat initiatiefnemers hun

wensen uiteen konden zetten voor de gemeente zelf hebben zij uiteindelijk de gemeente ertoe kunnen bewegen dat er in ieder geval een onderzoek wordt gedaan naar de noodzaak van een zwembad in de wijk (van Zanen, 2020b). Ook moet hier vermeld worden dat het voor de burgergroep van belang was dat het issue via de buitenroute verliep. Er was namelijk voldoende aandacht nodig om voldoende handtekeningen op te halen om überhaupt in contact te komen met de gemeente (Omroep west, 2020). Dit geldt overigens ook voor het initiatief voor het voorrang krijgen op huurwoningen in de Rivierenbuurt. Daarbij lijken de assumpties uit de wetenschappelijke literatuur over de route die burgergroepen dienen te bewandelen te worden bevestigd (Beyers, 2004; Binderkrantz & Pedersen, 2017, p.76)

Kijkend naar de casussen waarbij burgergroepen geen direct contact hadden met de ontvangende kant, dan is er te zien dat in de casussen waarbij er sprake is van het (deels) succesvol invloed uitoefenen de buitenroute die het issue heeft doorlopen een factor is geweest in het succes. De casus over de bomenkap aan het Mient is veelal in lokale media behandeld (Omroep West, 2021a; Omroep West, 2021b). Deze leken vooral op handen van de burgergroep te zijn. Uiteindelijk heeft de raad dan ook besloten om voorlopig nog niet de bomen te kappen en ten minste eerst een gerechtelijke procedure af te wachten. Ook lijkt bij de afsluiting van de Hoefkade en Parallelweg er een verband te zijn tussen het deels succesvol invloed uit kunnen oefenen en de buitenroute die het issue heeft genomen. De media heeft een aantal keer groot uitgepakt met artikelen over dit issue. Daarin werd vooral de kant van de ontevreden burgers en ondernemers belicht. Door de aanhoudende kritiek en berichtgeving hiervan zag de verantwoordelijke wethouder zich genoodzaakt om het een compromis te komen. Het duidelijkste voorbeeld waarbij de buitenroute positief heeft gewerkt voor de burgergroep is die bij de casus over de ijskarren in het centrum van Den Haag. Hier heeft een mediastorm eraan bijgedragen dat ijscoman Moes met zijn ijskarren samen met andere ijscomannen in het centrum mocht blijven. De media zetten de ijscomannen hier weg als sympathieke verkopers die al tientallen jaren in het centrum te vinden zijn en nu de dupe worden van nieuwe regelgeving. De druk op de verantwoordelijke wethouder en de gemeenteraad werd hierdoor zo groot dat zij eigenlijk niet anders konden dan hun een ontheffing te verlenen (Grinwis & Sluijs, 2020). Door de druk van buitenaf werd de ontvangende kant gedwongen tot een uitnodigende reactie.

Tot slot zijn er nog de casussen over de windmolen bij de A4 en het sluiten van het HMC Bronovo. Hierbij is er sprake geweest van de buitenroute en is er geen contact geweest met de ontvangende kant. Het HMC reageerde bestrijdend en de gemeente Den Haag is op dit moment vooral afwachtend (Visser, 2019; Voorburgs Dagblad, 2021). Ondanks dat er hier wel de buitenroute is genomen is heeft men niet succesvol invloed uit kunnen oefenen. Dit valt waarschijnlijk echter te wijten aan het feit dat er bij beide casussen sprake is van een private partij die veel invloed kan hebben op het succes van de burgergroepen in deze casussen. Het lijkt, zoals ook al eerder benoemd, dat deze private partijen minder vatbaar zijn voor de wensen van burgergroepen. Dit valt te verklaren doordat zij hun eigen private belang ook moeten dienen. In beide casussen hebben de private partijen geen baat bij de doelen van de burgergroepen. Publiciteit voor de burgergroepen lijken daarin geen verandering te brengen.

Aangezien alle burgergroepen hebben gekozen voor de buitenroute valt er niet te zeggen of een specifiek type burgergroep vaker zal kiezen voor de buitenroute. Dit lijkt bij allen het geval te zijn. Wat wel interessant is om te benoemen, is dat bij beide casussen van het type burgerinitiatief de burgergroepen directe toegang hebben weten te bemachtigen tot de ontvangende kant. Dit kan waarschijnlijk worden verklaard doordat dit soort groepen vaker zullen grijpen naar middelen als petitie's. Zoals eerder aangegeven moet de gemeente deze behandelen bij een bepaald aantal handtekeningen. In dit onderzoek staat het echter niet gelijk aan succesvoller invloed uit kunnen oefenen dan andere typen burgergroepen. Dit echter wel interessant zijn voor vervolgonderzoek om uit te zoeken. Daarin zou specifiek gekeken kunnen worden of burgergroepen die directe toegang weten te krijgen tot de ontvangende kant van hun lobby ook meer succesvol zullen zijn in het invloed uitoefenen.

Geconcludeerd kan worden dat er met dit onderzoek niet bevestigd kan worden dat burgergroepen meer kans hebben op succesvol invloed uitoefenen als een issue loopt via de buitenroute. Wel laat dit onderzoek zien dat men via de buitenroute alsnog directe toegang kan krijgen tot de ontvangende kant van een lobby en dat petitie's of burgerinitiatieven hier een goed middel voor zijn. Via de buitenroute kan een burgergroep zorgen voor legitimiteit waardoor het alsnog de aandacht van kan krijgen van partijen die bij de binnenroute horen, Daarnaast laat dit onderzoek zien dat een issue dat via de buitenroute loopt zeker voordelig kan zijn voor burgergroepen. Ook valt hier weer te zien dat private partijen minder vatbaar

zijn voor de doelen van burgergroepen als dit negatief voor henzelf is. Het feit dat een lobby via de buitenroute loopt en dus veel publieke aandacht krijgt brengt daar geen verandering in.

4.3 Effect en interactie onderdelen issue context

Nu de vier onderdelen van de issue context zijn besproken zal er worden gekeken naar de interacties tussen deze onderdelen. Welke onderdelen van de issue context hebben en invloed op elkaar en welk onderdeel kan er dan worden gezien als dominant? Tot slot wordt er nog gekeken naar de invloed van burgergroepen op de issue context.

4.3.1 Invloed onderdelen issue context op elkaar

Uit de resultaten blijkt dat bepaalde onderdelen van de issue context van invloed op elkaar zijn. Zo is er ten eerste een relatie te zien tussen de verdeeldheid en sleutelincidenten. Sleutelincidenten kunnen ervoor zorgen dat een issue verschuift van een valence- naar een position issue, en vice versa. Ten tweede lijkt een position issue effect te hebben op het succes bij maatschappelijk belang. Als er sprake is van een position issue bij een maatschappelijk belang valt er te zien dat de kans op succes kleiner wordt of dat in ieder geval de omvang van het behaalde succes kleiner wordt. Dit effect is ook te zien bij position issues met een eigenbelang. Dit was echter eerder te verwachten. Het feit of er sprake is van een position issue lijkt dus een belangrijke rol te spelen. Er kan echter ook worden beredeneerd dat een maatschappelijk belang bij een position issue ervoor kan zorgen dat er alsnog een succes kan worden behaald. Hoe deze wisselwerking precies te werk gaat zou verder uitgezocht moeten worden. Ten derde lijkt het willen bewerkstelligen van verandering een invloed te hebben op valence issues. Uit de resultaten blijkt dat ondanks dat er sprake kan zijn van een valence issue succesvol invloed uitoefenen toch lastig zal zijn als burgergroepen een verandering willen bereiken. Wel moet er ook vermeld worden dat het effect ook deels andersom kan worden gezien. Er kan ook worden gesteld dat valence issues ervoor hebben gezorgd dat er een kleine verandering plaats heeft gevonden, terwijl de ontvangende kant dat eigenlijk zelf niet zag zitten. Hoe deze connectie tussen deze twee onderdelen van de issue context dan precies in elkaar zit zal in toekomstig onderzoek uitgebreider kunnen worden onderzocht. Dit kan worden betrokken bij verder onderzoek naar verbanden tussen de onderdelen van de issue context. Uit dit onderzoek zijn er al een paar gebleken. Toch zullen er waarschijnlijk nog meer

volgen die niet uit dit onderzoek blijken. De reden daarvan is dat dit om een beperkt onderzoek gaat met acht casussen. Uitgebreider onderzoek kan verdere invloed van onderdelen van de issue context op elkaar onderzoeken.

Ook moet daarbij het effect van de casussen worden meegenomen. Bij de ene casus soort casus zal er waarschijnlijk meer invloed zijn van bepaalde onderdelen van de issue context dan andere onderdelen. Hier is dat ook te zien onderdelen van de issue context elkaar beïnvloeden. Het gaat hier echter wel om casussen met allemaal een verschillende aard. Bij de casus over de vreugdevuren gaat het bijvoorbeeld om een kleine ramp die heeft plaatsgevonden, bij het realiseren van een zwembad in Laak om een voorziening die men wil realiseren en bij de windmolen bij de A4 weer om een object dat moet verdwijnen. Wat het effect van de aard van een casus is zou dus onderwerp kunnen zijn van toekomstig onderzoek.

4.3.2 Issue context en soort burgergroep

Kijkend naar de onderdelen van de issue context en de vier verschillende soorten burgergroepen, dan kan er ook worden gekeken naar welk onderdeel van de issue context het meeste invloed lijkt te hebben op een soort burgergroep. Bij NIMBY-groepen lijkt het van belang te zijn of men verandering teweeg wil brengen of juist de status quo wil behouden. Daarbij lijkt vooral de timing van belang. Burgergroepen dienen tijdig een issue aan te kaarten. Als zij de status quo willen behouden hebben zij dan ook een grotere kans. Er zijn dan namelijk nog geen onomkeerbare beslissingen genomen. Als een burgergroep meer een reactieve reactie heeft waarbij zij een beslissing willen terugdraaien en dus verandering teweeg willen brengen zal de kans op succesvol invloed uitoefenen kleiner worden.

Voor burgerinitiatieven lijkt het van belang te zijn hoe een issue wordt gezien. Gaat het om een issue dat een maatschappelijk belang vertegenwoordigt, of juist dat het een eigenbelang vertegenwoordigt. Het lijkt dat de ontvangende kant bereid is om meer te doen voor een burgergroep die een maatschappelijk belang lijkt te vertegenwoordigen dan een burgergroep die een eigenbelang vertegenwoordigt.

Bij gebruikersactivisme lijkt de verdeeldheid een belangrijke rol te spelen. Valence issues laten hier meer kans zien op succesvol invloed uitoefenen dan position issues. Daarbij lijkt het ook

van belang te zijn wat voor een partij er tegen de doelen is van een burgergroep. Hier is namelijk een invloed te zien van privaat bedrijf. Hierbij is aangetoond dat zij andere doelen hebben dan burgergroepen. Private bedrijven hebben als doel om winst te maken. Zij zullen dan ook minder worden beïnvloed door de boodschap van een burgergroep. Bij een valence issue is juist te zien dat het voor de ontvangende kant makkelijker wordt om met doelen van de burgergroep mee te gaan.

Bij cultureel- en sociaal activisme lijkt ook de mate van verdeeldheid een belangrijke rol te spelen in de kans op succesvol invloed uitoefenen. Bij een valence issue is te zien dat de ontvangende kant hier meegaat in de doelen van de burgergroep vanwege de eensgezindheid. Bij position issues heeft de ontvangende kant te maken met andere eisen. Dit is vooral bij culturele en sociale issues van belang. Vaak is bij dit soort issues te zien dat het om delicate onderwerpen gaat waarbij groepen tegenover elkaar kunnen komen te staan. Dat maakt het dan ook vele malen lastiger om succesvol invloed uit te kunnen oefenen voor een burgergroep als hier sprake van is. Daarom is het hier van belang om eensgezindheid te hebben.

4.3.3 Meeste kans op succesvol invloed uitoefenen.

Nu alle resultaten zijn geanalyseerd kan er ook worden gekeken wat nou inderdaad de meeste kans geeft op succesvol invloed uitoefenen voor burgergroepen in het algemeen. De resultaten lijken overeen te komen met de verwachtingen uit de wetenschappelijke literatuur. Een issue kan het beste valence zijn waarbij er sprake is van een maatschappelijk belang, men de status quo wil behouden en een issue via de buitenroute verloopt. Het enige issue dat hier ook perfect meer overeenkomt is het issue over de bomenkap op het Mient. De burgergroep in kwestie heeft hier de bomenkap met een ruime tijd kunnen uitstellen door de ontvangende kant aan zijn zijde te krijgen. Het zou dus een ideale situatie zijn als de issue context voldoet aan deze vier mogelijkheden.

4.3.4 Sturen issue context

Nu de ideale conditie van de context van een issue bekend is, is het de vraag in hoeverre burgergroepen de issue context enigszins kunnen bijsturen. Uit de analyse lijkt dat dit in een aantal gevallen wel mogelijk is. Zo kunnen burgergroepen er ten eerste voor zorgen dat een issue via de buitenroute loopt. Zij kunnen proberen hun issue aan de kaart te brengen bij de

media en zelf aandacht voor het issue zoeken op social media. Hiermee kunnen burgergroepen dan ook zelf voor een deel bijdragen aan het vergroten van hun kans om succesvol invloed uit te kunnen oefenen. Burgergroepen kunnen ten tweede ook deels eraan bijdragen of een issue wordt gezien in het maatschappelijk belang of in het eigenbelang. Dit is een kwestie van het correct framen van het issue. Als burgergroepen dit goed doen kunnen zijn de kans op succesvol invloed uitoefenen vergroten.

Burgergroepen lijken minder invloed te hebben of er sprake is van een valence of position issue. Dit zal meer afhankelijk zijn van de specifieke kenmerken van een issue. Sommige issues zullen meer eensgezind zijn en andere issues zullen juist weer meerdere kanten kennen die een ander doel nastreven. Dit valt minder aan te sturen door burgergroepen. Ook of men bij een issue uit is op verandering of het behouden van de status quo lijkt iets waar een burgergroep weinig aan kan doen. Al lijkt het wel dat dit verandert als er sprake is van een sleutelincident. Deze kan een burgergroep strategisch in het voordeel gebruiken waardoor een burgergroep bijvoorbeeld alsnog verandering kan afdwingen. Dan moet er echter wel sprake zijn van een sleutelincident. Een sleutelincident is echter over het algemeen iets wat een burgergroep niet kan afdwingen. Daarmee wordt een burgergroep dus in zekere mate afhankelijk van toeval, wil het op dit onderdeel van de issue context invloed uit kunnen oefenen.

5. Conclusie en aanbevelingen

Dit onderzoek heeft gekeken naar de vraag hoe de onderdelen van de issue context een verklaring kunnen bieden voor het succesvol invloed uitoefenen op lokale issues door burgergroepen in de gemeente Den Haag. Hierbij zijn er recente issues bekeken die zich afspeelden in de raadsperiode 2018-2022. Uit de theorie konden vier onderdelen van de issue context worden opgemaakt, namelijk de mate van verdeeldheid waarbij er wordt gekeken of het gaat om een position of valence issue, of het gaat om een maatschappelijk belang of een eigenbelang, of er een verandering bij het issues teweeg wil worden gebracht of dat men de status quo wil behouden en tot slot of een issue de binnen- of buitenroute doorloopt. De analyse van de vergaarde data laat de volgende bevindingen in hoofdlijnen zien:

- Burgergroepen hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen als er sprake is van een valence issue. Dat wil zeggen dat er sprake is van overeenstemming in het doel tussen de belanghebbende partijen. Overeenstemming tussen alle belanghebbende partijen over het doel zal eerder tot invloed leiden.
- Burgergroepen die een issues doen voorkomen als in het maatschappelijke belang hebben een grotere kans op succesvol invloed uitoefenen dan burgergroepen waarbij hun issue wordt gezien als een eigenbelang. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het lijkt dat private partijen een belangrijke rol kunnen spelen in de kans op succes voor burgergroepen. Ook bij issues in het maatschappelijke belang kunnen zij succes voor burgergroepen blokkeren.
- Burgergroepen die de status quo willen behouden zullen meer kans hebben op succesvol invloed uit kunnen oefenen dan burgergroepen die verandering teweeg willen brengen. Daarbij lijkt het van belang dat burgergroepen proactief te werk moeten gaan. Verandering kan echter in sommige gevallen wel teweeg worden gebracht. Er dient dan sprake te zijn van een sleutelincident of urgentie waardoor verandering noodzakelijk wordt geacht.
- Dit onderzoek laat niet zien in hoeverre de kans groter is voor een burgergroep om succesvol invloed uit te oefenen als een issue de buitenroute bewandelt. Dit onderzoek laat echter wel zien dat burgergroepen de buitenroute kunnen gebruiken om toegang te krijgen tot de ontvangende kant die uiteindelijk een beslissing over het

issue dient te nemen. Een issue dat via de buitenroute loopt kan ook voordelig zijn voor burgergroepen. Daarnaast is hier ook weer te zien dat private partijen weinig vatbaar zijn voor beïnvloeding door burgergroepen. Ook issues die via de buitenroute lopen bewegen private partijen niet om mee te gaan met het doel van burgergroepen.

Met deze resultaten kan dan ook geconcludeerd worden dat de issue context een rol speelt in het al dan niet succesvol invloed uit kunnen oefenen door een burgergroep. Dit onderzoek laat dan ook zien dat burgergroepen de meeste kans op succes zullen hebben als er sprake is van een valence issue waarbij het wordt gezien als een issue met een maatschappelijk belang en burgergroep de status quo wil behouden. Als zij verandering teweeg willen brengen zullen burgergroepen gebruik moeten maken van een sleutelincident. Tot slot helpt het waarschijnlijk als een issue via de buitenroute loopt, omdat burgergroepen via de buitenroute toegang kunnen krijgen de tot ontvangende kant.

De resultaten laten ook zien dat voor de verschillende soorten burgergroepen verschillende onderdelen van de issue context van belang zijn. Zo lijken voor NIMBY-groepen het feit of men de status quo wil behouden of verandering teweeg wil brengen van grootste invloed te zijn. Bij burgerinitiatieven lijkt het onderdeel maatschappelijk of eigenbelang het meest van invloed te zijn. Bij gebruikersactivisme en cultureel en sociaal activisme lijkt het of het gaat om een valence of position issue van de meeste invloed te hebben. Daarbij is het ook weer van belang om te vermelden dat verschillende onderdelen van de issue context elkaar lijken te kunnen beïnvloeden. Dit is dus iets waar burgergroepen rekening mee dienen te houden bij hun lobby. Op de onderdelen maatschappelijk belang of eigenbelang en of het issue de binnen of buitenroute doorloopt kunnen burgergroepen in enige mate invloed uitoefenen, waarbij dit bij de mate van verdeeldheid en of men de status quo wil behouden of verandering teweeg wil brengen dit weer veel lastiger is. De eindconclusie die hier dus getrokken kan worden is dat de issue context een rol speelt in de kans op succesvol invloed uit kunnen oefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag. De juiste issue context kan bijdragen aan succes. Al zijn er ook uitzonderingen en daarnaast kan een burgergroep maar deels de issue context beïnvloeden. Dit zou dus betekenen dat burgergroepen deels afhankelijk zullen zijn van factoren waar zij zelf geen invloed op uit kunnen oefenen. Deze moeten burgergroepen dus gunstig gezind zijn, willen ze een grotere kans op succes hebben.

Iets wat niet het doel van het onderzoek was, maar wat wel is gebleken is dat burgergroepen relatief veel in contact weten te komen met de gemeente. Dit lijkt een goede ontwikkeling te zijn. De resultaten laten zien dat direct contact niet altijd zal resulteren in een gewenste oplossing, maar het lijkt wel meer voor begrip tussen de burgergroep en de gemeente te zorgen. Door het directe contact begrijpen de beide kanten het doel en de standpunten beter, waardoor er ook beter naar een gezamenlijke oplossing kan worden gezocht die in het belang is van iedereen. Het is dan ook aan te bevelen dat partijen elkaar bij deze lokale issues blijven opzoeken. Daarmee zal men vaker tot een uitkomst komen waarin iedereen zich deels zal kunnen vinden. Dit zorgt er dan ook voor dat het draagvlak en democratisch gehalte van beslissingen kan worden verhoogd. Nu de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur staan er en weer nieuwe lokale coalities gevormd gaan worden is dit zeker een actueel issue. Het is echter wel te begrijpen dat een gemeente niet met elke burgergroep in gesprek zal kunnen gaan. Toch is het goed om te blijven werken aan voldoende inspraak.

Dit onderzoek over de invloed van de issue context op succesvol invloed uit kunnen oefenen door burgergroepen in de gemeente Den Haag was een onderzoek dat meer een verkennend karakter had. Er is nog niet veel onderzoek gedaan naar de issue context, en al helemaal niet op lokaal niveau. Dit onderzoek kan dan ook worden gebruikt als uitgangspunt om verder onderzoek te doen. Bij de analyse zijn er hiervan al een aantal voorbeelden gegeven. Zo kan er meer onderzoek worden gedaan naar de invloed van private partijen, aangezien deze van groot belang lijkt te zijn voor het succes van een burgergroep. Daarnaast lijkt het in dit onderzoek, zoals hierboven besproken, het zo te zijn dat een relatief groot aantal burgergroepen toegang wist te krijgen tot de ontvangende kant, wat in dit geval de gemeenteraad en/of het College van B&W was. De wetenschappelijke literatuur laat juist zien dat dit voor burgergroepen normaalgesproken erg lastig is. De lokale aard van issues kan hierbij een rol spelen. Dat is iets waarnaar er verder onderzoek kan worden gedaan. Daarbij kan ook worden gekeken naar waarom relatief veel burgergroepen wel een uitnodigende reactie krijgen van de ontvangende kant, maar waarom dit dan toch niet tot invloed leidt. Tot slot is dit een relatief klein onderzoek. Ook kan er meer onderzoek worden gedaan naar de invloed van verschillende onderdelen van de issue context. Uitgebreider onderzoek zou tot

slot moeten uitwijzen of de resultaten overeenkomen met dit onderzoek, zodat al dan niet kan worden bevestigd of deze meer te generaliseren zijn.

Dit onderzoek heeft ook een aantal punten van aandacht. Vanwege de korte tijdsperiode waarin dit onderzoek is uitgevoerd is het niet mogelijk geweest om een uitgebreider onderzoek te doen waarin meer casussen konden worden behandeld. Nu is er gebruik gemaakt van acht casussen, waarvan twee per type burgergroep. Hierdoor kan het lastiger zijn om verschillen tussen de casussen en specifiek de casussen die bij een type burgergroep horen te verklaren. Ook zijn hier alleen de belangrijkste punten uit de casussen weergegeven, waardoor details wat op de achtergrond zijn gebleven. Tot slot is er hierbij alleen gebruik gemaakt van openbare data. Het gaat hierbij voornamelijk om nieuwsartikelen, door anderen afgenomen interviews met betrokkenen en stukken van de gemeente Den Haag. Hier is veel data te verkrijgen, maar het kan zo zijn dat bepaalde informatie hierdoor toch wordt gemist.

Ondanks de hierboven genoemde punten heeft dit onderzoek wel kunnen bijdragen aan de trend waarin er steeds meer informatie bovenkomt over de burgerlobby. Deze gaat een steeds belangrijkere rol spelen in de maatschappij. Het is dan ook goed dat hier meer aandacht aan wordt besteed. Vooral op lokaal niveau zullen burgergroepen een belangrijke rol blijven spelen. Zij kunnen toch worden gezien als belangrijk onderdeel van het lokale bestuur, omdat deze burgergroepen laten zien wat er speelt in wijken en buurten van een stad als Den Haag. Onderzoek naar deze burgergroepen kan dan ook bijdragen aan het versterken van hun positie. Kennis kan worden gezien als macht, en een burgergroep die weet hoe een bepaald issue dient te worden aangepakt zal uiteindelijk ook een grotere kans hebben op het daadwerkelijk kunnen beïnvloeden van de issues die hun aan het hart gaan. Hiermee kan uiteindelijk ook de participatie van burgers en controle op het lokale bestuur worden versterkt.

Wetenschappelijke literatuur & andere geraadpleegde bronnen

- AD. (2019, 3 januari). *Bouwers vreugdevuur Scheveningen: We willen volgend jaar weer een vreugdevuur*. AD.nl. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://www.ad.nl/den-haag/bouwers-vreugdevuur-scheveningen-we-willen-volgend-jaar-weer-een-vreugdevuur~ac582ded/>
- AD. (2020, 12 oktober). *Gedeputeerde steunt ijscoman Moes die met 'vervuilende' ijscoarren stad uit moet: 'Behoud dit als erfgoed voor Den Haag'*. AD.nl. Geraadpleegd op 28 januari 2022, van <https://www.ad.nl/den-haag/gedeputeerde-steunt-ijscoman-moes-die-met-vervuilende-ijscoarren-stad-uit-moet-behoud-dit-als-erfgoed-voor-den-haag~abeec1a6/>
- Baumgartner, F. R., Berry, J. M., Hojnacki, M., Leech, B. L., & Kimball, D. C. (2009). *Lobbying and Policy Change: Who Wins, Who Loses, and Why*. University of Chicago Press.
- Baumgartner, F. R., & Jones, B. D. (1991). Agenda Dynamics and Policy Subsystems. *The Journal of Politics*, 53(4), 1044–1074. <https://doi.org/10.2307/2131866>
- Baumgartner, F. R., & Jones, B. D. (1993). *Agendas and Instability in American Politics, Second Edition* (2nd Revised edition). Amsterdam University Press.
- Baxter, P., & Jack, S. (2015). Qualitative Case Study Methodology: Study Design and Implementation for Novice Researchers. *The Qualitative Report*. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2008.1573>
- Berry, J. M. (1993). Citizen Groups and the Changing Nature of Interest Group Politics in America. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 528(1), 30–41. <https://doi.org/10.1177/0002716293528001003>
- Beyers, J. (2004). Voice and Access: Political Practices of European Interest Associations. *European Union Politics*, 5(2), 211–240. <https://doi.org/10.1177/1465116504042442>
- Binderkrantz, A. S., & Pedersen, H. H. (2017). The lobbying success of citizen and economic groups in Denmark and the UK. *Acta Politica*, 54(1), 75–103. <https://doi.org/10.1057/s41269-017-0076-7>
- Birkland, T. A. (1998). Focusing Events, Mobilization, and Agenda Setting. *Journal of Public Policy*, 18(1), 53–74. <https://doi.org/10.1017/s0143814x98000038>
- Bliss, T. J. (1996). *Leveling the playing field: How citizen advocacy groups influence corporate behavior*. ProQuest. Geraadpleegd op 15 november 2021, van

<https://www.proquest.com/docview/304282067/abstract/1789EFE9D8FB431EPQ/1?accountid=12045>

Bouwen, P. (2009). The European Commission. In *Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues* (1ste editie, pp. 19–38). Oxford University Press. <https://web-s-ebscohost-com.ezproxy.leidenuniv.nl/ehost/detail/detail?vid=0&sid=c7448b10-42e5-4dfe-85f8-fbce110bb6ad%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=298417&db=e000xww>

Browne, W. P. (1990). Organized Interests and Their Issue Niches: A Search for Pluralism in a Policy Domain. *The Journal of Politics*, 52(2), 477–509. <https://doi.org/10.2307/2131903>

Cambridge Dictionary. (2021, 15 december). *issue definition*. Geraadpleegd op 29 november 2021, van <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/issue>

De Bruycker, I., & Beyers, J. (2019). Lobbying strategies and success: Inside and outside lobbying in European Union legislative politics. *European Political Science Review*, 11(1), 57–74. <https://doi.org/10.1017/s1755773918000218>

Çetinkaya, T. (2020, 6 juli). *Schriftelijke vragen: Schilderswijk baalt van afsluiting: ‘Dit is vreselijk’*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 4 februari 2022, van https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/8984227/1/RIS305771%20Schilderswijk%20baalt%20van%20afsluiting_%20Dit%20is%20vreselijk

College van B&W. (2019, 20 mei). *Voorstel van het presidium inzake burgerinitiatief voorrangregeling voor huisvesting in de Rivierenbuurt*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7465036/3/RIS302176+Voorstel+van+het+presidium+inzake+burgerinitiatief+voorrangregeling+voor+huisvesting+in+de+Rivierenbuurt>

College van B&W. (2020, 15 december). *Voorstel van het college inzake Zwembad Laak - burgerinitiatief*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9566995/2/20210121-RIS306893%20GEAMENDEERD%20Voorstel%20van%20het%20college%20inzake%20Zwembad%20Laak%20-%20burgerinitiatief>

- De Bruycker, I., & Beyers, J. (2019). Lobbying strategies and success: Inside and outside lobbying in European Union legislative politics. *European Political Science Review*, 11(1), 57–74. <https://doi.org/10.1017/s1755773918000218>
- De Vetten, M. (2019, 18 september). *Verzet tegen sluiting Bronovo: 'Men wil dit ziekenhuis vermoorden'*. Rodi. Geraadpleegd op 29 januari 2022, van <https://www.rodi.nl/regio/denhaag/249797/verzet-tegen-sluiting-bronovo-men-wil-dit-ziekenhuis-vermoorden->
- Dean, M. (2008). Status Quo Bias in Large and Small Choice Sets. *Mimeo*. Published.
- Dellmuth, L. M., & Tallberg, J. (2017). Advocacy Strategies in Global Governance: Inside versus Outside Lobbying. *Political Studies*, 65(3), 705–723. <https://doi.org/10.1177/0032321716684356>
- Djelic, M. L., & Quack, S. (2007). Overcoming path dependency: path generation in open systems. *Theory and Society*, 36(2), 161–186. <https://doi.org/10.1007/s11186-007-9026-0>
- Dröge & van Drimmelen. (2019). *Trendrapport Burgerlobby*. <https://dr2.nl/wp-content/uploads/2019/02/trend.pdf>
- Dür, A., & Mateo, G. (2013). Gaining access or going public? Interest group strategies in five European countries. *European Journal of Political Research*, 52(5), 660–686. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12012>
- Durrance, J. (1979). Emerging Patterns of Service for Citizen Groups. *Library Trends*. Published.
- Eerlijk Plan Mient. (2021, 25 november). *Bomenkap Mient voorlopig in de ijskast*. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://eerlijkplanmient.nl/>
- Eichenberger, S. (2020). The Rise of Citizen Groups within the Administration and Parliament in Switzerland. *Swiss Political Science Review*, 26(2), 206–227. <https://doi.org/10.1111/spsr.12394>
- Flöthe, L., & Rasmussen, A. (2018). Public voices in the heavenly chorus? Group type bias and opinion representation. *Journal of European Public Policy*, 26(6), 824–842. <https://doi.org/10.1080/13501763.2018.1489418>
- Gemeente Den Haag. (2021, 11 februari). *Notulen Van De Raad Van 16 December 2020*. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9730771/2#search=%22ijskar%22>

- Geng, S. (2016). Decision time, consideration time, and status quo bias. *Economic Inquiry*, 54(1), 433–449. <https://doi.org/10.1111/ecin.12239>
- Grinwis, P., & Sluijs, R. (2020, 16 december). *Motie: vrijstelling L2e bromfietsen*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 11 februari 2022, van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9599778/2#search=%22ijscoman%22>
- Gustafsson, J. (2017). Single case studies vs. multiple case studies: A comparative study. *Halmstad University*.
- Ihlen, O., Raknes, K., Somerville, I., Valentini, C., Stachel, C., Lock, I., Davidson, S., & Seele, P. (2018). Framing “the Public Interest”: Comparing Public Lobbying Campaigns in Four European States. *The Journal of Public Interest Communications*, 2(1), 107. <https://doi.org/10.32473/jpic.v2.i1.p107>
- Kingdon, J. W. (2014). *Agendas, Alternatives and Public Policies*. Pearson Education Limited.
- Klüver, H. (2011). The contextual nature of lobbying: Explaining lobbying success in the European Union. *European Union Politics*, 12(4), 483–506. <https://doi.org/10.1177/1465116511413163>
- Klüver, H. (2012). Informational Lobbying in the European Union: The Effect of Organisational Characteristics. *West European Politics*, 35(3), 491–510. <https://doi.org/10.1080/01402382.2012.665737>
- Klüver, H., & Mahoney, C. (2015). Measuring interest group framing strategies in public policy debates. *Journal of Public Policy*, 35(2), 223–244. <https://doi.org/10.1017/s0143814x14000294>
- Krikke, P. (2019, 29 maart). *burgerinitiatief*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 11 februari 2022, van https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7630302/1/RIS302176-Ontvankelijkheid_brief_raad_burgerinitiatief_voorrangsregeling_huisvesting_rivierenbuurt
- Lock, I., & Seele, P. (2017). The Consequences of Astroturf Lobbying for Trust and Authenticity. Findings and Implications from an Experiment. *Communication Management Review*, 2(1), 30–52. <https://doi.org/10.22522/cmr20170121>
- Lowery, D., & Gray, V. (2004). A Neopluralist Perspective on Research on Organized Interests. *Political Research Quarterly*, 57(1), 163. <https://doi.org/10.2307/3219843>

- Mahoney, C. (2007). Lobbying Success in the United States and the European Union. *Journal of Public Policy*, 27(1), 35–56. <https://doi.org/10.1017/s0143814x07000608>
- Mahoney, C. (2008). *Brussels Versus the Beltway*. Amsterdam University Press.
- NOS. (2018, 8 september). Lobby tegen dividendbelasting al jaren aan de gang. NOS. <https://nos.nl/artikel/2249519-lobby-tegen-dividendbelasting-al-jaren-aan-de-gang>
- NOS. (2019, 24 januari). *Meerderheid personeel steunt sluiting Bronovo, maar niet tempo waarin*. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://nos.nl/artikel/2268761-meerderheid-personeel-steunt-sluiting-bronovo-maar-niet-tempo-waarin>
- NU.nl. (2019, 24 januari). *Haags ziekenhuis HMC Bronovo sluit uiterlijk in 2024*. NU. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.nu.nl/economie/5701889/haags-ziekenhuis-hmc-bronovo-sluit-uiteindelijk-in-2024.html>
- Omroep West. (2017, 20 januari). *Gemeente Den Haag aan burenen windmolen A4: “Windturbine is een feit”*. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3332969/gemeente-den-haag-aan-burenen-windmolen-a4-windturbine-is-een-feit>
- Omroep West. (2019a, januari 1). *Bewoners Scheveningen zwaar aangeslagen na vonkenregen: “Het was een rampscenario”*. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3747455/bewoners-scheveningen-zwaar-aangeslagen-na-vonkenregen-het-was-een-rampscenario>
- Omroep West. (2019b, november 28). *Bouwers vreugdevuren bij debat: “Laat zien wat er aan ons plan schort”*. Geraadpleegd op 11 februari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3970561/bouwers-vreugdevuren-bij-debat-laat-zien-wat-er-aan-ons-plan-schort>
- Omroep West. (2020, 30 juli). *Bewoners Haagse Molenwijk willen eigen zwembad in het gebouw van de voedselbank*. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4083943/bewoners-haagse-molenwijk-willen-eigen-zwembad-in-het-gebouw-van-de-voedselbank>
- Omroep West. (2021a, oktober 6). *Bomen Haagse Mient mogen worden gekapt: “Daar zijn we niet happy mee”*. *Omroep West*. <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4465803/bomen-haagse-mient-mogen-worden-gekapt-daar-zijn-we-niet-happy-mee>

- Omroep West. (2021b, oktober 8). *Bomen Haagse Mient nog niet geveld: gemeenteraad wil rechter afwachten*. Geraadpleegd op 4 januari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4466084/bomen-haagse-mient-nog-niet-geveld-gemeenteraad-wil-rechter-afwachten>
- Pierson, D. D. (2018). After Janus What Comes Next? Possible Solutions to the Free-Rider Problem. *Labor Studies Journal*, 43(4), 269–296. <https://doi.org/10.1177/0160449x18809434>
- PZC. (2022, 26 januari). *Omstreden Haagse pollers blijven, ondanks verzet en politieke druk: ‘Het is echt veiliger geworden’*. pzc.nl. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.pzc.nl/auto/omstreden-haagse-pollers-blijven-ondanks-verzet-en-politieke-druk-het-is-echt-veiliger-geworden~a6c6015c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Raad van State. (2015, 2 december). *Uitspraak 201404980/2/A1*. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@102185/201404980-2-a1/#highlight=201404980%2f2%2fA1>
- Remkes, J. (2019, 3 december). *Vergunningverlening vreugdevuren Scheveningen en Duindorp*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 25 januari 2022, van https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/8251167/2/RIS304079%20Vergunningverlening%20vreugdevuren%20Scheveningen%20en%20Duindorp_def
- Rosenberg, H. (2022, 14 januari). *Steeds meer steun voor openhouden Bronovo*. Den Haag Centraal. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van <https://www.denhaagcentraal.net/nieuws/zorg/steeds-meer-steun-voor-openhouden-bronovo/>
- Rubio, I. (2020, 10 oktober). *Wereldberoemde ijscoman Moes mag binnenstad Den Haag niet meer in: ‘Ze zeiden dat ik maar met pensioen moet’*. AD.nl. Geraadpleegd op 29 januari 2022, van <https://www.ad.nl/den-haag/wereldberoemde-ijscoman-moes-mag-binnenstad-den-haag-niet-meer-in-ze-zeiden-dat-ik-maar-met-pensioen-moet~a7cff8f3/>
- Salisbury, R. H., Heinz, J. P., Laumann, E. O., & Nelson, R. L. (1987). Who Works with Whom? Interest Group Alliances and Opposition. *American Political Science Review*, 81(4), 1217–1234. <https://doi.org/10.2307/1962586>
- Schattschneider, E. E. (1960). *The Semisovereign People*. Wadsworth inc fulfillment.

- Schweitzer, M. (1994). Disentangling Status Quo and Omission Effects: An Experimental Analysis. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 58(3), 457–476. <https://doi.org/10.1006/obhd.1994.1046>
- Smith, D. H. (2000). *Grassroots Associations*. SAGE Publications.
- Stichting Houd Bronovo Open. (z.d.). *De Stichting*. Geraadpleegd op 29 januari 2022, van <https://houdbronovoopen.nl/>
- Timmermans, A., Coops, R., Van Keep, S., De Lange, R., & Van Venetië, E. (2019). *Public affairs in maatschappelijk perspectief* (1ste editie). Wolters Kluwer.
- Timmermans, A., & Scholten, P. (2006). The political flow of wisdom: science institutions as policy venues in The Netherlands. *Journal of European Public Policy*, 13(7), 1104–1118. <https://doi.org/10.1080/13501760600924209>
- Titley, S. (2003). How political and social change will transform the EU public affairs industry. *Journal of Public Affairs*, 3(1), 83–89. <https://doi.org/10.1002/pa.136>
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1991). Loss Aversion in Riskless Choice: A Reference-Dependent Model. *The Quarterly Journal of Economics*, 106(4), 1039–1061. <https://doi.org/10.2307/2937956>
- Van Bree, L. (2019, 28 juni). *Haagse wil voorrang op huis in eigen wijk: “De Rivierenbuurt zit in je bloed”*. Omroep West. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3859820/haagse-wil-voorrang-op-huis-in-eigen-wijk-de-rivierenbuurt-zit-in-je-bloed>
- Van der Brug, W. (2004). Issue ownership and party choice. *Electoral Studies*, 23(2), 209–233. [https://doi.org/10.1016/s0261-3794\(02\)00061-6](https://doi.org/10.1016/s0261-3794(02)00061-6)
- Van Venetië, E. (2020, 13 september). *Opkomst burgerlobby, eindgebruikers krijgt meer macht*. Erik van Venetië | Public Affairs en Lobbyen. Geraadpleegd op 17 november 2021, van <https://erikvanvenetie.nl/benut-de-burgerlobby/>
- Van Zanen, J. (2020a, september 25). *Ontvankelijkheid Burgerinitiatief Zwembad Laak Gemeente Den Haag*. Den Haag. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van <https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/615763>
- Van Zanen, J. (2020b, november 17). *Burgerinitiatief “Zwembad Laak”*. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 11 februari 2022, van

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9421661/1/RIS306893+brief+voorzitter+raad+inzake+ontvankelijkheid+burgerinitiatief+Laak>

Van Zanen, J. (2021, 2 november). *Afdoening motie: 'Wacht met de kap tot de rechter*

uitgesproken is'. Gemeente Den Haag. Geraadpleegd op 13 februari 2022, van

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/10729066/1/RIS310322+Afdoening+motie+Wacht+met+de+kap+tot+de+rechter+uitgesproken+is>

Visser, M. (2019, 20 juni). *Paul Doop, de man achter de sluiting van Bronovo, neemt afscheid.*

'Geldgebrek dwingt ons tot innovatie'. Trouw. Geraadpleegd op 23 januari 2022, van

<https://www.trouw.nl/nieuws/paul-doop-de-man-achter-de-sluiting-van-bronovo-neemt-afscheid-geldgebrek-dwingt-ons-tot-innovatie~b92a9e18/>

Voorburgs Dagblad. (2021, 15 december). *Hoe staat het er nou voor met Bronovo?*

Geraadpleegd op 4 februari 2022, van <https://voorburgsdagblad.nl/Lokaal/hoe-staat-het-er-nou-voor-met-bronovo>

Vugts, Y. (2019, 29 oktober). *Nieuwe afmeting vreugdevuren Den Haag niet te blussen door*

brandweer. RTL Nieuws. Geraadpleegd op 24 januari 2022, van

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4902006/vreugdevuur-den-haag-scheveningen-duindorp-brandweer-jaarwisseling>

Weiler, F., Eichenberger, S., Mach, A., & Varone, F. (2018). More equal than others:

Assessing economic and citizen groups' access across policymaking venues.

Governance, 32(2), 277–293. <https://doi.org/10.1111/gove.12372>

Yin, R. K. (2009). *Case Study Research*. SAGE Publications.

Bijlagen

Bijlage 1: Reactie ontvangende kant

Reactie Ontvangende Kant		
Casus: ontvangende kant	Reactie	Toelichting
Bomenkap Mient: Gemeente Den Haag	Uitnodigend	In eerste instantie was het de bedoeling dat de gemeente door zou zetten met de bomenkap. Nadat de rechter had bepaald dat de bomen gekapt mochten worden en er een bodemprocedure is gestart heeft de Haagse gemeenteraad echter besloten dat de bomen niet gekapt mogen worden totdat er hierin een uitspraak is gedaan (Omroep West, 2021b). Ook is er een motie aangenomen om in de buurt meer groen te behouden. De bomenkap is nu minimaal twee jaar uitgesteld en gaat wellicht helemaal niet door.
Windmolen A4: Gemeente Den Haag, eigenaar grond en uitbater windmolen	Negerend	De gemeente Den Haag geeft hier aan dat alle procedures zijn doorlopen en dat de afgifte voor de vergunning van de windmolen rechtsgeldig is

		<p>(Omroep West, 2017). Daarom zal de gemeente Den Haag hier niks doen. Ook de eigenaar van de grond en de uitbater van de windmolen doen niks met de wens van de burgergroep.</p>
<p>Zwembad Laak: Gemeente Den Haag</p>	<p>Uitnodigend</p>	<p>De gemeente Den Haag geeft aan dat het niet haalbaar is om in het gebouw een zwembad te realiseren en dat er al genoeg goed bereikbare zwembaden in Den Haag zijn (College van B&W, 2020). Wel is het college bereid om te kijken of er eventueel in de toekomst een zwemfaciliteit nodig is.</p>
<p>Voorrang huurwoning Rivierenbuurt: Gemeente Den Haag</p>	<p>Uitnodigend</p>	<p>Ondanks dat er begrip is voor het verzoek wordt dit toch niet gesteund. Er zouden te veel juridische haken en ogen aan zitten en de gemeente wil ook niet voor een specifieke wijk een uitzondering maken (College van B&W, 2019). Dit is volgens de gemeente dus niet de oplossing.</p>

Sluiting HMC Bronovo: HMC & Gemeente Den Haag	Bestrijdend (HMC) Afwachtend (Den Haag)	<p>Het HMC is ondanks protesten en een verandering van standpunt van steeds meer partijen nog steeds van plan om het Bronovo te sluiten (Rosenberg, 2022). De gemeente Den Haag zegt niks tegen het besluit te kunnen doen en doet voorlopig ook nog niks. Dit onderwerp wordt waarschijnlijk pas na de gemeenteraadsverkiezingen weer besproken.</p>
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg: Gemeente Den Haag	Bestrijdend/uitnodigend	<p>Ondanks de protesten van bewoners en ondernemers is de gemeente van plan om de pollers weg te halen. De gemeente bestrijdt de visie dat de reistijd veel langer is geworden en dat het nu op andere plekken onveiliger is door extra verkeer (PZC, 2022). De pollers staan dan ook niet op de agenda om weg te gaan. Wel is de gemeente bereid om bijvoorbeeld pasjes uit te gaan geven, zodat ondernemers niet meer om</p>

		hoeven te rijden voor bijvoorbeeld bevoorrading.
Vreugdevuren Den Haag 2019: Gemeente Den Haag	Uitnodigend	De gemeente stond het in principe toe dat er tijdens de jaarwisseling 2019/2020 weer vreugdevuren mochten komen. Deze keer zaten daar echter wel eisen aan die vele malen strenger waren en er moest een vergunning worden aangevraagd (Remkes, 2019). Deze eisen konden de bouwers echter niet halen waardoor er geen vergunning werd afgegeven.
Ijskarren centrum Den Haag: Gemeente Den Haag	Uitnodigend	Enkele raadsleden van Den Haag namen het op voor IJscoman Moes en andere ijscomannen die mogelijk werd verbannen uit het centrum vanwege hun ijskarren (Gemeente Den Haag, 2021). Zij hebben voor hen een oplossing gezocht om hun werk in het centrum voort te kunnen zetten.

Bijlage 2: onderdelen issue context

Verdeeldheid		
Casus	Valence of Position Issue	Toelichting
Bomenkap Mient	Valence	Omwonenden van het Mient zijn het erover eens dat de bomenkap niet door dient te gaan en dat de gemeente dit wil doen met niet valide argumenten (Omroep West, 2021a). De bomen moeten onder andere plaatsmaken voor extra parkeerplaatsen, terwijl volgens omwonenden er geen sprake is van een tekort aan parkeerplekken in de omgeving.
Windmolen A4	Positon	Buurtbewoners die in de buurt wonen van een langs de A4 geplaatste windmolen zijn boos. Ze ondervinden hinder van de windmolen en zeggen dat ze niet zijn geïnformeerd over de komst van de windmolen (Omroep West, 2017). De eigenaar van de grond, vastgoedbedrijf Pro Delta en bouwer van de windmolen De Wolff Nederland windenergie hebben echter geen belang bij het weghalen van de windmolen. De Raad van State heeft beoordeeld dat er niks mis was met de verleende vergunning, en daarom hoefde de komst van de windmolen ook niet worden verboden, waardoor deze twee belanghebbenden konden doorgaan met het plaatsen van de windmolen (Raad van State, 2015).

Zwembad Laak	Position	Bewoners van de Haagse Molenwijk in het stadsdeel Laak zijn het erover eens dat er een zwembad in hun wijk moet komen (van Zanen, 2020b). Dit zwembad moet in een pand komen waar de voedselbank nu zit. Daar is de voedselbank in kwestie het dan ook niet mee eens. Zij zien een verhuizing niet zitten en vinden het van belang dat de voedselbank daar blijft (Omroep West, 2020).
Vorrang huurwoning Rievierenbuurt	Valence	An Verwaal startte een burgerinitiatief op om jongeren uit de Rivierenbuurt voorrang te geven op een huurwoning (van Bree, 2019). Tegen dit initiatief komen geen bezwaren van andere organisaties en belanghebbenden. Iedereen lijkt begrip te hebben voor de wens die op tafel ligt.
Sluiting HMC Bronovo	Position	Met de aankondiging dat het HMC Bronovo zou gaan sluiten komen burgers in de vorm van Stichting Houd Bronovo Open in actie tegen de sluiting. Personeel van het Bronovo was echter wel blij met de sluiting. Zij konden al langere tijd in het Bronovo hun vak niet meer goed uitoefenen en zijn blij met overplaatsing naar het HMC Westeinde (NOS, 2019; Visser, 2019). Ook het HMC zelf staat natuurlijk achter de sluiting, aangezien het te duur werd om alle drie de locaties van het HMC open te houden en er ook een tekort is aan

		medisch personeel om alle locaties goed draaiende te houden (Nu.nl, 2019)
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Valence	Bewoners en ondernemers ervaren hinder van de afsluiting van de Hoefkade en Parallelweg, waardoor huizen en bedrijven minder goed bereikbaar zijn geworden. De Schilderswijk is het erover eens dat dit niet goed is voor de wijk en dat de afsluiting moet worden teruggedraaid (PZC, 2022). Daarnaast is men ook niet blij met de toegenomen drukte op andere wegen. Er zijn namelijk minder mogelijkheden om op een bestemming te komen.
Vreugdevuren Den Haag 2019	Position	Een jaar nadat het helemaal fout ging met de vreugdevuren tijdens de jaarwisseling willen bewoners van bepaalde wijken weer tijdens de jaarwisseling weer een vreugdevuur (AD, 2019). Zij willen deze traditie graag behouden. Er is echter veel weerstand tegen. Bewoners in de buurt zijn bang dat er weer schade zal ontstaan (Omroep West, 2019a). Ook de brandweer is geen fan van de vuurstapels (Vugts, 2019)
Ijskarren centrum Den Haag	Valence	Toen werd besloten dat ijscoman Moes en andere ijscomannen vanwege aangescherpte milieunormen niet meer met hun ijskarren in het centrum van Den Haag mocht komen kwam hij samen met andere ijscomannen en een aantal raadsleden in opstand om vrijstelling voor

		<p>hun ijskarren te krijgen (Gemeente Den Haag, 2021). Hier was een grote steun en begrip voor onder Hagenezen, omdat deze ijskarren al vele tientallen jaren in het centrum staan en daarom behoren tot een soort cultureel erfgoed van de stad Den Haag.</p>
--	--	--

Maatschappelijk belang of eigenbelang		
Casus	Maatschappelijk belang of eigenbelang	Toelichting
Bomenkap Mient	Maatschappelijk belang	Eerlijk Plan Mient geeft aan dat het kappen van bomen en het in de plaats daarvan parkeerplekken realiseren wordt ervaren als sociaal onveilig wat de publieke gemoedstoestand verslechterd (Eerlijk Plan Mient, z.d.). Er is namelijk geen sprake van toezicht in dit wat afgelegen gebied. Daarnaast zorgt het plan ervoor dat elders parkeerplekken verdwijnen waar ze juist wel nodig zijn en dat er dus plekken bijkomen waar mensen niet willen parkeren en waarvoor bomenkap nodig is en er groen verloren gaat. Dit plan is volgens hen dan ook niet in het maatschappelijke belang.
Windmolen A4	Eigenbelang	De windmolen zorgt voor problemen van enkele buurtbewoners die hinder ervaren (Omroep West, 2017). Zij willen daarom

		<p>ook dat de windmolen verdwijnt. Daarmee is het een eigenbelang. Het raakt allen hun en zij hebben er ook als enige baat bij.</p>
Zwembad Laak	Maatschappelijk belang	<p>De buurtbewoners geven aan dat dit zwembad een publiek belang is, doordat het mensen aanzet tot bewegen en kinderen leert zwemmen (van Zanen, 2020b). Dit pakt dus het probleem van overgewicht aan en zorgt ervoor dat kinderen niet verdrinken. Daardoor kan dit issue worden gezien als een maatschappelijk belang.</p>
Voorrang huurwoning Rivierenbuurt	Eigenbelang	<p>Dit initiatief is erop gericht om kinderen in de eigen wijk te kunnen houden als zij uit huis willen gaan (Van Bree, 2019). Daarmee komt het initiatief te goede aan deze kinderen, maar het heeft geen positief effect op de samenleving als geheel. Daarom kan worden gesteld dat dit om een eigenbelang gaat.</p>
Sluiting HMC Bronovo	Maatschappelijk belang	<p>Omwonenden van het HMC Bronovo geven aan dat zij vrezen voor goede en tijdige zorg in de buurt als het ziekenhuis zal sluiten (de Vetten, 2019; Stichting Houd Bronovo Open, z.d.). Geen goede en tijdige zorgen kan de samenleving veel geld kosten en ook een grote groep raken. Hiermee zetten zij het dan ook neer als een maatschappelijk belang.</p>

Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Eigenbelang	<p>Door de afsluiting van deze wegen zijn bewoners en ondernemers de dupe, omdat ze nu moeten omrijden om op de gewenste bestemming te komen (PZC, 2022). Dit kost hun extra reistijd en zorgt voor wat meer drukte op andere plekken. Zij willen dan ook dat hun reistijd weer wordt verkort door de wegen weer doorgankelijk te maken. Dit is echter in hun eigenbelang. Daarmee is het een eigenbelang.</p>
Vreugdevuren Den Haag 2019	Eigenbelang	<p>Organisatoren van de vreugdevuren in Den Haag zien deze graag doorgaan na de problemen van het jaar ervoor (AD, 2019). Zij vinden dit een mooie traditie die niet verloren mag gaan. Daarom moet ook dit jaar weer het vreugdevuur doorgaan. Dit is echter puur voor hun plezier en daarom is het doorgaan van de vreugdevuren niet in het maatschappelijke belang.</p>
Ijsskarren centrum Den Haag	Eigenbelang	<p>Ijsscoman Moes wil samen met andere ijsscomannen graag dat ze kunnen blijven in het centrum van Den Haag met hun ijsskarren (Rubio, 2020). Het is hun baan en daarmee verdienen zij dus hun geld. Het gaat hier daarmee om een eigenbelang. De stad zelf is er niet bij gebaad als zij blijven.</p>

Veranderen of status quo		
Casus	Veranderen of status quo	Toelichting
Bomenkap Mient	Status quo	Eerlijk plan Mient wil de bestaande situatie het liefst houden (Eerlijk Plan Mient, z.d.). Dat betekent dat de bomen niet mogen wijken voor extra parkeerplekken.
Windmolen A4	Veranderen	Omwonenden willen de bestaande windmolen langs de A4. Deze vinden zij schadelijk en daarom moet de windmolen dan ook verdwijnen (Omroep West, 2017).
Zwembad Laak	Veranderen	Er is nog geen zwembad in de wijk. Dat moet volgens de bewoners veranderen. Dit zwembad is nodig om kinderen te leren zwemmen en bewegen in het algemeen aan te moedigen komen (van Zanen, 2020b).
Voorrang huurwoning Rivierenbuurt	Veranderen	Jongeren uit de Rivierenbuurt in Den Haag kunnen lastig een huurwoning vinden in hun eigen wijk. Daar moeten volgens de initiatiefnemers van het burgerinitiatief verandering in komen (Van

		Bree, 2019). Zij willen dan ook dat jongeren uit de Rivierenbuurt voortaan voorrang krijgen op een huurwoning in hun eigen wijk ten opzichte van mensen van buiten de wijk.
Sluiting HMC Bronovo	Status quo	Het staat op de planning om het HMC Bronovo te gaan sluiten. Omwonenden zitten hier echter niet op te wachten, aangezien zij bang zijn dat dit ten koste gaat van goede en vooral tijdige zorg (de Vetten, 2019; Stichting Houd Bronovo Open, z.d.). Daarom willen zij dat het ziekenhuis behouden blijft.
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Veranderen	Sinds de Hoefkade en Parallelweg zijn afgesloten klagen bewoners en ondernemers over onder andere extra reistijd en extra drukte op bepaalde wegen (Çetinkaya, 2020). Zij willen daarom dan ook dat de geplaatste pollers weer verdwijnen.
Vreugdevuren Den Haag 2019	Status quo	Organisatoren van de vreugdevuren in Den Haag willen na het debacle van het

		jaar ervoor waarin er veel materiele schade was weer vreugdevuren organiseren.
Ijskarren centrum Den Haag	Status quo	Met nieuwe milieuregels in het centrum van Den Haag mogen de ijskarren van ijscoman Moes en andere ijscomannen niet meer het centrum in. Hij en een aantal anderen willen ervoor zorgen dat dit niet gaat gebeuren en dat hij ook in de toekomst nog ijs in het Haagse centrum kan verkopen (Rubio, 2020).

Binnenroute of Buitenroute		
Casus	Binnenroute of buitenroute	Toelichting
Bomenkap Mient	Buitenroute	De media pakt het verhaal op van de omwonenden waardoor dit issue loopt via de buitenroute
Windmolen A4	Buitenroute	Via de media proberen omwonenden aandacht te krijgen voor de situatie waarin zij zich bevinden. Dit verhaal wordt meerdere keren en door verschillende media opgepakt die het probleem van de

		burgergroepen weergeven (Omroep West, 2017).
Zwembad Laak	Buitenroute	Bij deze casus is de buitenroute gebruikt voor het toegang krijgen tot de binnenroute. Via de media zochten zij bekendheid voor hun burgerinitiatief, waardoor zij uiteindelijk toegang kregen tot de binnenroute die het issue doorliep (Omroep West, 2020; van Zanen, 2020a).
Voorrang huurwoning Rivierenbuurt	Buitenroute	Hier is de buitenroute gebruikt om toegang te krijgen tot de binnenroute. Via de media is er meer aandacht gegenereerd voor het issue, waardoor de initiatiefneemster uiteindelijk toegang kreeg tot de binnenroute. Zij kreeg een officiële reactie van het college van B&W en mocht spreken in de gemeenteraad waar er uiteindelijk ook een beslissing werd genomen over het issue.
Sluiting HMC Bronovo	Buitenroute	Bij dit issue wordt er via het genereren van aandacht in onder andere de media

		indirecte invloed gezocht om het ziekenhuis toch open te kunnen houden (De Vetten 2019; Rosenberg, 2022).
Afsluiting Hoefkade & Parallelweg	Buitenroute	Bij dit issue wordt er door burgergroepen aandacht in de media gezocht voor de problemen die zij ervaren nu deze wegen zijn afgesloten en zij moeten omrijden om op hun bestemming te komen.
Vreugdevuren Den Haag 2019	Buitenroute	Dit issue werd breed uitgemeten in de media, waarin verschillende inzichten en standpunten naar voren werden gebracht. Uiteindelijk mochten de organisatoren van de vreugdevuren ook in de Raad hun verhaal doen (Omroep west, 2019b).
IJskarren centrum Den Haag	Buitenroute	Dit issue is breed in de media uitgemeten waardoor het ook veel nationale aandacht heeft gekregen. Door deze buitenroute heeft het issue veel bekendheid gekregen. Hierdoor werd het lastig voor de wethouders om tegen het sympathieke beeld

		dat in de media werd gecreëerd in te gaan. Deze heeft dan ook uiteindelijk moeten toegeven (Grinwis & Sluijs, 2020)
--	--	---